

DIRVA

THE FIELD

Nr. 48

Birželio-June 22, 1959

Cleveland, Ohio

DE GAULLE AMBICIJOS SILPNINA NATO PAKTĄ

Eisenhoweris tikisi, kad atviras pasikalbėjimas su de Gaulle padėtų nesklaidumui išlyginti

Sėkmingai pravedęs eilę ekonominių ir administracinių reformų krašto viduje, De Gaulle užsimojo padidinti Prancūzijos svorį tarptautinėje arenoje. Jau praėjusį rugsėjį jis pasiūlė JAV-bėms ir Britanijai, kad jos drauge su Prancūzija sudarytų tam tikrą NATO direktoriatą globalinei politikai ir strategijai formuoti. Ta idėja iššaukė nepasitenkinimą mažesniųjų narių tarpe, ir realių veiksmų ne-

buvo imtasi.

Tačiau Prancūzija nuo tos dienos pradėjo "pasyvų streiką" prieš NATO:

- prancūzų kariuomenės dalys atitrauktos kovoms Alžire;

- Viduržemio jūroje esą laivai atsaukti iš NATO komandos;

- užblokuota NATO orinių jėgų integracija, ir derybos dėl bazių statybos įstrigdytos aklagatvyje.

Sie nesklaidumai pasiekė

nuo naują įtampą fazę, kai De Gaulle atsisakė leisti Prancūzijoje stovintiems JAV bombonešiams laikyti savo bazėse atominis užtaisai, jeigu jie nebus pavesti prancūzų kontrolei.

Praeitą savaitę pasklido žinios, kad vyr. NATO karinių pajėgų vadas gen. L. Norstad planuoja tuos 225 bombonešius perkelti kitur, nes būtų nesąmonė, jei karo atveju, tiems bombonešiams pirma tektų skristi į Vokietiją ar Italiją bombų pasiimti ir tik tada pradėti ataką.

De Gaulle svajonė yra Prancūziją padaryti atominė valstybe. Pabandę patys juos projektuoti, prancūzai greit pamatė, kad tai yra labai ilgas ir išlaidingas kelias, todėl ėmė spausti JAV ir Britaniją, kad tos pasidalytų atominėmis paslaptimis ir įsileistų — be jokio mokesčio — į atominį klubą (be šių kraštų, tik Sovietija turi savus branduolinius ginklus).

Prancūzija pabrėžė, kad ji nevykdys jokių įsipareigojimų Šiaur. Atlanto Gynybos organizacijai, kol negausianti patenkinamų atsakymų į savo reikalavimus. Bet nei britai, nei JAV nėra linkusios dalintis atominėmis paslaptimis, ypač kada nusiginklavimo derybos yra atsidūrusios tokia me kritiškaime taške. Be to, JAV Atominės Energijos Aktas draudžia vyriausybei dalintis atominėmis paslaptimis su tokiu kraštu, kuris nėra padaręs toje srityje esminės pažangos.

Gen. Norstad tikisi, kad kokia nors išeitis bus rasta, ypač kad 6,000 aviacijos karių ir apie 4,500 jų šeimų narių iškelimas būtų labai nuostolingas Prancūzijos ūkiui: ji netektų apie 30-40 mil. dol. pajamų.

Trečiadienį prez. Eisenhoweris spaudos konferencijoje užsiminė, kad atviras pasikalbėjimas tarp jo ir De Gaulle padėtų nesklaidumui išlyginti. Ši idėja Pariziaus oficialiuose sluoksniuose buvo šiltai sutikta, bet, kaip kai kurie stebėtojai pastebi, derybos galinčios būti nelengvos, nes De Gaulle nesąs lankstus derybų partneris.

- ženklai iš Maskvos rodo, kad sovietų vyriausybė vis dėlto tikisi pasiekti kokį nors susitarimą Ženevoje, nors sovietinė spauda Vakarų pasiūlymus smarkiai puola.

- Hollywoodo mirė garsi aktorė Ethel Barrymore, paskutinioji iš garsiojo "karališkojo artistų triumvirato".

KARALIAUČIAUS SRITIS -- SOVIETŲ KARO STOVYKLA

Iš Maskvos centralinės statistikos valdybos pranešimo aiškėja, kad pravedant sausio 15 d. gyventojų surašymą, karo prievolė atliekantieji asmenys buvo įtraukti į gyventojų sąrašą ne savo buveinėje bei tar-

nybos vietoje, bet jų pastoviai gyvenamoje, t. y. jų kariuomenės pašaukimo vietoje. Tat iš gyventojų statistikos susekti Sovietų Sąjungos kariuomenės koncentraciją neįmanoma. Vienok įdomios išvados gaunamos, jei surašinėjimo davinius mėginsime lyginti su rinkimų į Maskvos sovietą davinius. Mat, sovietų piliečiai balsuoja savo buveinėje.

Maskvos soviete Karaliaučiaus sritis turi 3 deputatus. Pagal konstituciją vienas deputatas renkamas nuo 300,000 gyventojų. Atseit, pagal deputatų skaičių Karaliaučiaus srityje turėtų būti 900,000 gyventojų. Tuo tarpu pagal surašymo davinius Karaliaučiaus sritis teturi 610,000 gyventojų. Tame skaičiuje Karaliaučiaus mieste yra 202,000 gyventojų.

Kur gi dingio beveik 300,000 žmonių? Tenka prileisti, kad šį skaičių sudaro kariai bei Baltijos laivyno jūrininkai. Tuo pačiu nesugrįžusiems karių ir apie 4,500 jų šeimų narių iškelimas būtų labai nuostolingas Prancūzijos ūkiui: ji netektų apie 30-40 mil. dol. pajamų.

Su kapais tų, dėl kurių perkėlimo nebuvo pareikšta pareidavimų, komunistai, kaip anksčiau skelbė, pasiegs savo nuožūrą. Didžiausią rūpestį Kauno m. vykd. komitetui sudarę karių kapai, kuriuos viešai naikinti vengiama. Šiuo metu komitetas svarstas į Petrošiūnų kapines perkelti karo lakūnų paminklus — propelerinius kryžius.

- Ilgamečio Lietuvos Raud. Kryžiaus pirmininko Dr. Roko Šliūpo mirtis nebuvo paminėta nei bolševikinėje spaudoje nei kitu būdu.

- Gegužės 14 d. Vilniuje palaidotas Dr. Jonas Lukšys.

Joninių švenčių iškilmės Rambyno kaime.

Sportininkų užsimojimai be paramos neįvykdomi Pasikalbėjimas su naujuoju Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komiteto pirmininku A. Vakseliu

Šiaurės Amerikos lietuvių organizuotai sportinei veiklai įžengus į pirmojo dešimtmečio paskutinįją dalį, kyla gyvensnis reikalas žvilgtelėti, kas iki šiol jau yra nuveikta, o taip pat kas netolimoje ateityje yra pramatyta nuveikti.

Tuo reikalu kreipėmės į šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos vyriausiojo vykdomojo organo FASK-to

pirmininką Aleksandrą Vakselį.

Aleksandras Vakselis sporto srityje nėra naujokas. Jį mes matėme Brooklyn Lietuvių Atletų Klubų sporto vadovu pareigose, New Yorko Lietuvių Sporto Klubų pirmininku ir Rytų Sporto Apygardos vadovu postuose. Šių metų vasario mėnesyje jis buvo išrinktas į FASK-tą ir čia užėmė pirmininko vietą.

— Kas šiuo metu sudaro Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetą?

— Man tenka pirmininkauti, Algirdas Birutis — vicepirmininkas, Jaroslavas Kepenis — generalinis sekretorius, Algirdas Ruzgas — sekretorius, Kazys Brazauskas — išdininkas.

— Kokius darbus FASK-as yra numatęs įvykdyti artimiausioje ateityje? Taip pat, kokie yra jūsų pageidavimai iš mūsų tautiečių?

— Žinoma, greičiausias FASK-to darbas yra senojo FASK-to artimiausių įsipareigojimų įvykdymas, tačiau apie juos šiuo metu būtų sunku kalbėti, nes pareigos dar nėra formaliai perduotos.

Šia proga tačiau reikia pasakyti, kad FASK-tas dės visas pastangas užtikrinti organizacijos ateitį, atkreipti ypatingą dėmesį į priaugančios sportininkų kartos klausimus. Viena iš paskatinančių priemonių būtų skyrimas klubams, turintiems nemažiau 25 jaunių, jaunučių, ir mergaičių, piniginių premijų. Organizavimas specialių mažųjų (nauja klasė) ir jaunučių sporto švenčių sporto apygardose, įtraukiant į pagalbinį organizacinį darbą dalyvių tė-

A. Tveraitis

Nukelta į 2 psl.

Baisieji birželio įvykiai ir kaip savo sąžinę bando raminti okupuotos Lietuvos "prezidentas"

KAIRĖJE: Bostono lituanistinės mokyklos 6 laidos gavusieji 8 klasių atestatus. Iš kairės: A. Bichnevičiūtė, D. Tumaitė, mokyklos vedėja ir šios klasės mokytoja p. Girniuvienė, L. Katauskaitė, I. Bartašiūnaitė. Antroji eilė: R. Dačinskaitė, A. Kubiliūtė, D. Gimbutaitė, R. Ausiejūtė, D. Venckūtė. Trečioji eilė: R. Liutkevičius ir K. Mickevičius.

Nuotrauka P. Plikšnio.

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegijos suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Tėvo autoritetas šeimoje

Šiam krašte birželio mėnesio vienas sekmadienis skiriamas tėvų pagerbti, jo reikšmė šeimoje iškelti, jam priklausomą pagarbą ir meilę atiduoti.

Kai motina visam pasaulyje jau senai įvertinta, gerbiama, daugelio poetų apdainuota, jos nuopelnai šeimai ir tautai keliama, tai tėvas, tas mažos bendruomenės šeimos galva, liko tartum užmirštas.

"Juk moteris geriau, negu vyras supranta vaikus, bet vyras yra vaikiškesnis už moterį", — sako Zarathustra. Todėl vaikus suprasti jis sugeba neblogiau, kaip motina, tad kodėl tokios pat pagarbos ir meilės iš jų neišvyksta?

Argentiniečių rašytojas Pablo Palantas nusivylusio tėvo tragediją taip apibūdina:

"Aš mylėjau mamą, nes tik ji manim rūpinosi, tvarkydavo, sergant užjausdavo, apklodavo, bučiuodavo... O tėvo pradėjau net neapkęsti dėl to, kad jis visada tylėjo. Jis nemokėjo kalbėti, o tik tai mylėti, bet aš tuo netikiu, jo meilės nejutau.

Praėjo daug metų, aš likau tėvu, turėjau sūnų, kurį ne tik mylėjau, bet tylėdamas jį dieviniau, o jis tik mamą mylėjo. Aš dėl to baisiai kentėjau ir prisiminęs savo tylintį tėvą, norėjau bėgti jo atsiprašyti, de, tik prie kapo suklypus graudžiai pravirkau gailėdamasis, kad jo meilę per vėlav supratau".

O vienas New Yorko teises — S. Leibovitz, savo profesijoj susidurdamas su jaunuolių nusikaltimais, 1957 m. tėvo dienos proga, parašė "This Week", New Yorko laikraštyje, straipsnį "Gražinkime tėvui autoritetą".

Tą profesiją mėgdamas, jis ne vien baudavo jaunuolius, bet ir ieškojo psichologinių nusikaltimų priežasčių ir priemonių, kaip jų išvengti. Tirdamas nusikaltimų priežastis apvažinėjo daug kraštų, jas lygino su savo kraštu ir, priėjo tvirtos išvados, kad didžiausias jaunų nusikaltėlių skaičius yra iš tų šeimų, kur motina, išstūmusi tėvą, pati atsisėdo jo valdžios vieton, o tėvas, kad ir murmedamas, dėl šventos ramybės, nusileidžia ir atiduoda motinai savo įgimtą ne tik namų ūkio, bet ir vaikų valdymo teisę ir pareigą.

Statistiniai duomenys, įvairiais įrodymais bei pavyzdžiais pagrįstą straipsnį jis baigia šiais žodžiais: "Gražinkime tėvui autoritetą šeimoje, tada sumažės jaunamečių nusikaltimai, nesumažinsit motinos įtakos vaikuose, palikim jam

paskutinį žodį drausmės reikaluose."

Modernios šeimos problemos bei trūkumus nagrinėdamas panašiai pasisako De Lestapis pabrėždamas, jog ypač šių laikų tėvas neteko savo vaidmens, kaip šeimos planuotojas, išlaikytojas ir neginčijamas jos autoritetas.

Kalbant apie lietuvišką šeimą, miela priminti, kad jos pagrindu nėra viena, o kiti pusė — vyras ir žmona, nėra nė žemesnė nei aukštesnė. Į viską pas mus buvo ir toliau turėtų būti žiūrima iš abiejų pusių, visi klausimai sprendžiami meile ir autoritetu. Tačiau, galbūt ir lietuvis tėvas savo perdutų santūrumu nerodo tiek meilės, kiek motina, bet gi mūsų vaikai jį supranta, gerbia ir myli.

Ši tėvo diena tebūna skirta prisiminti, pagarbą bei meilę pareikšti lietuviui tėvui. Ypač žuvusiems dėl Lietuvos laisvės, kentėjusiems ir kenčiantiems kalėjimuose, atskirtiems nuo šeimos ir mylimų vaikų. Sibiro tremty vargstančiam, savoj tėvynėj okupantų paniekintam. Pagarba ir meilė lietuviui tėvui iš visos širdies besisielojančiam, kad vaikai išaugtų gerais ir garbingais lietuviams.

Emilija Čekienė

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

Po ilgų nesimatymo metų susitikimas Tautinės Sąjungos seime. Iš kairės: P. Svila, A. Jančys ir Ign. Andrašius, atvykęs iš Kolumbijos.

Sportininkų užsimojimai be paramos...

Atkelta iš 1 psl.

tus ir globėjus, būtų sekantis žingsnis į sportininkų ir jų tėvų bendradarbiavimą su sportine organizacija.

Sportinės idėjos populiarinimas lietuvių tarpe yra labai svarbi, ir, reikia pasakyti, gana apleista sritis.

Sportinis judėjimas labai didelę dalimi priklauso nuo lietuvių tėvų prideramo įvertinimo sportinės vadovybės pastangų, kurios yra:

1. Lietuvių išlaikymas per sportą ir fizinį auklėjimą.

2. Pritaikant sportininkų kartos auklėjimas būti ne tik geras sportininkas, bet ir geras lietuvis bei šios šalies piliečiai.

3. Sudarymas sąlygų lietuvių kilmės jaunimui sportuoti ir fiziniai lavintis.

4. Tobulintis sportinėje srityje, ugdyti dženelmenišumą ir padarumą.

5. Ateiti į pagalbą tėvams, tvarkant užmokyklinį laisvalaikį.

Lietuvių visuomenės parama ir sportininkų tėvų pagalba sportinei organizacijai yra itin svarbi.

Ko mūsų sportinė organizacija prašo iš JAV ir Kanados lietuvių? Štai:

Iš tėvų, turinčių 9-18 metų vaikų:

Skatinti savo vaikus jungtis į lietuvių sporto klubus ar būrelius.

Padėti ir prisidėti savo darbu ar pinigų prie sportinės veiklos, organizuojant varžybas, sporto šventes ar kitus sportinius rengimus.

Aktyviai bendradarbiauti su sportine vadovybe, keliant savo pageidavimus, pasiūlymus ir pan.

Iš lietuviškos visuomenės:

Moraliai ir materialiai remti sportininkų pastangas.

Gausiai dalyvauti sportininkų rengiamose šventėse ir varžybose.

Įvairiomis progomis, žodžiu ir raštu priminti sportininkų dirbamą nemažą lietuvių išlaikymo darbą.

Iš mūsų visuomenės organizacijų:

Įteisinti sportinę veiklą, kaip integralinę lietuviškos veiklos ir auklėjimo dalį.

Įvertinti sportinę organizaciją, kaip vieną iš pagrindinių veiksmų, patiekiančių visuomenės organizacijoms jų prieauglį.

Skatinti savo narius materialiai ir moraliai remti sportines organizacijas.

— Kaip jūs žiūrite į mūsų krepšinininkų rinktinės pa-

A. Vakselis, dabartinis FASKo pirmininkas.

siuntimo P. Amerikon reikalą?

— Žinoma, geriausios krepšinio rinktinės pasiuntimas P. Amerikon, be abejo, turėtų didelės reikšmės ne tik sportine prasme, bet daugiau lietuviškos propagandos srityje.

— Kaip jūs vertinate buvusio FASK-to veiklą?

— Labai teigiamai. Sportinėje ir žaidybiniuose srityse padaryta didelė pažanga. Administracinė sritis kiek šlubavo. Pasireiškusi kritika spaudoje parodė, kad buvo daug ir nenuilstamai dirbama. Neklaidingi yra tie tie, kurie nieko neveikia. Todėl pasitaikiusios klaidos senojo FASK-to veikloje per beveik 34 mėnesius gerų FASK-to darbų neužtemdo. Šia proga norėčiau nuširdžiai padėkoti buvusio FASK-to pirmininkui dr. A. Nasvyčiui ir pasiūlyti, kad sportinei veiklai sekretoriui A. Bielskui bei visiems kitiems, kurie perduos naujai FASK-o vadovybei sustiprėjusią, pagausėjusią ir veiksmingą lietuvišką sportinę organizaciją.

— Ką galite pasakyti apie tuos asmenis, kurie praityje aštriai kritikavo FASK-to veiklą ir kaip ateityje FASK-tas numato reaguoti į tokių žmonių akciją?

— Kritika demokratiniams pagrindais susitvarkiusioje organizacijoje yra būtinas ir neišvengiamas reiškinys. Kokiais metodais ir būdais kritikuojama, priklauso nuo kritikuojančio asmens savybių, apie kurias patį kritika daug ką pasako ir tos kritikos išvadas skaitytojai neabejotinai gali pasidaryti patys. Paprastai organizacijoje veikloje darbai, bet ne žodžiai nusveria. Įrodamai tendencingai kritikai organizacijos narių tarpe sureguliuoti, artimiausiu metu suvažiavime bus patiektas atitinkamas projektas.

— Ar numatyta kokių nors pakeitimų mūsų sportinės organizacijos struktūroje, metinių žaidynių pravedime ir pan.?

— Taip. Yra numatyti daugiau veikimo laisvės apygardoms. FASK-tas veiks į klubus tik per atitinkamas apygardas. Pabal-

tiečių pirmenybių klausime, atrodo, svarstytinas reikalas būtų dėl jų dažnumo. Iki šiol jos nebuvo pakankamai efektingos. Jei jos būtų rečiau rengiamos ir kompaktiškiau, atrodo, ir Pabaltijo Pirmenybių pavidinimas joms labiau tiktų. Svarstomas klausimas įsteigti IV-tą Apygardą. Metinių žaidynių tvarka galėtų keistis daugumai organizacijos narių pageidaujant. Tokių pageidavimų iki šiol nėra gauta.

— Kas sudaro didžiausių sunkumų vykdyti sportinę veiklą?

— Pinigai. Reikia atsiminti, kad vykstant tokio masto sportinę veiklą, reikalinga, palygimui labai daug pinigų. Nors visos sportinės organizacijos vadovybės (klubų, apygardų ir FASK-to) dar primoka patys, kad galėtų vykdyti sportinę veiklą, negaudami nei kelionės, nei kitokių išlaidų apmokėjimui lėšų, vis dėlto susidaro didelės pinigų sumos.

Visai sportinei organizacijai vienerių metų sportinei veiklai (salės, aikštės, sportininkų transportas, uniformos, įrankiai, mokesčiai ir t.t.) reikalinga apie \$50,000, neskaitant specialio išlaidų, kurios susidaro mūsų reprezentaciniam vienetai treniruoti, transportuoti ir pan.

Štai kodėl šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos vyriausias vykdomasis organas — Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitetas maloniai prašo mūsų visuomenės moralinės ir materialinės paramos šiam dideliui darbui.

Edv. Šulaitis

DETROIT

SKAUDI NELAIMĖ

Birželio 14 d. ryte staigiai mirė Marytė Meškuotytė, 11 metų amžiaus. Velionė buvo šv. Antono parapijinės mokyklos auklėtinė, uoliai lankė šeštadieninę lietuvišią mokyklą. Buvo viena iš pažangiųjų mokinių tiek lietuvištinėje, tiek reguliariojo mokykloje. Pasibaigus 1958-59 mokslo metams buvo perkelta į penktą skyrį.

Marytė į šį kraštą atvyko su tėveliais ir dviem broliukais 1951 metų pavasarį. Į lietuvių skautų eiles įstojo 1958 metų rudenį.

Velionės tėveliai, Antanas ir Stasė Meškuočiai, nuoširdūs lietuvių, ilgamečiai Detroito Lietuvių Bendruomenės nariai ir jos rėmėjai. Antanas Meškuotis yra savanoris kūrėjas, dalyvavęs kovose dėl Lietuvos laisvės, trijų kryžių kavalierius.

Marytė giliame nuliūdime paliko savo tėvelius ir keturius broliukus: Jurgį, Joną, Petrą ir Vincą.

Algis B.

"VESTUVĖS" FORDO AUDITORIJOJE

JAV LB Detroito apylinkės valdyba praneša, kad Chicago Dainavos ansamblis atvažiuos į Detroitą ne lapkričio 7d., kaip anksčiau buvo skelbta, bet 1960 m. sausio 30 d. Dainaviečiai šį kartą pas mus atveža "Vestuves", kurių premjera Chicagoje bus ši rudenį. Koncertas įvyks miesto centre

ESU NUSIVYLĖS LIETUVIŠKA SPAUDA

Gaila, kad turiu rašyti ne tokį laišką, kokį norėčiau. Turiu pasakyti, kad lietuviška spauda esu nepaprastai nusivylęs.

Istorija prasidėjo su Lietuvių Dienomis. Ji įvyko 1958 m. Aš nuo senai praktikuojau fotografijos meną. Per eilę metų tai vienam tai kitam laikraščiu nusiunčiau nuotraukų. Viskas vyko sklandžiai iki šio įvykio. 1957 metų rudenį pasiunčiau Lietuvių Dienoms į Los Angeles trumpą korespondenciją apie įvykusį Waterbury Moterų Draugijos balių ir įdėjau šokėjos, lietuviškos J. Rastaitės pora nuotraukų, atliekančios baletą programą.

Praėjo 8 mėn. Nei korespondencija, nei nuotraukos nebuvo atspausdintos. 1958 m. liepos mėn. gaunu laišką iš Lietuvių Dienų (atrodo p. Brazdžionio raštą ir jį su informacija pridėdau kopiją), kuriame prašo daugiau žinių apie šokėją Rastaitę, kad norėtų visa tai atspausinti Lietuvių Dienose.

Tikėdamas gera valia, pašvenčiu vieną dieną, specialiai nuvykstu į Bridgeport, Conn. padaryti pasikalbėjimą ir gauti amerikiečių laikraščio iškarpų. Gaunu iš jos albumo branginamas iškarpas, paliustruotas nuotraukomis, jos biografija. Gaunu prižadėdamas, kad Lietuvių Dienoms panaudojus grąžinsiu. Visa tai išsiunčiau 1958 m. rugpjūčio mėn. Ir iki šio laiko nei atspausdinta, nei medžiaga man nebuvo grąžinta. (Atgal adresuotas vokas su pašto ženklais buvo įdėtas).

Jis galitė suprasti, kad negalėdamas grąžinti pažadėtos medžiagos aš pasidariau melagium, gal vagim ar kitais panašiais vardiniais vadinamas. Taigi jūs galite suprasti, kad visą gyvenimą rėmęs lietuvišką spaudą, turiu taip skaudžiai nukentėti. Bendradarbiaujant su amerikiečių spauda niekad šitokių dalykų nepasitaikė. Sąžiningumas yra pažymėtinas.

Sakau, labai gaila, kad taip išėjo, bet kol man ši skriauda nebuvo vienu ar kitu būdu išlyginta, būsiu priverstas lietuvių spaudą boikotuoti.

Antanas Balsys
Waterbury, Conn.

* Red. pastaba. Mes tikime kad po šio laiško paskelbimo jūs nuotraukas atgausite ir apie lietuvišką spaudą nuomonę pateiksite.

★

Dirvos skaitytojas J. Miliūnas, iš Hollywood, Cal. rašo: "Viskas patinka. Turiu daug malonumų pamatyti pažįstamus ir skaityti vertingus straipsnius."

★

Dirvos skaitytoja Aleksandra Sagienė, iš Cleveland, rašo: "Mano dėdė Dirva labai patenkintas. Rašo, kad tai buvusi jam geriausia vardinė dovana, kokią jis kada nors esąs gavęs."

- Fordo naujoje auditorijoje, nes Bendruomenės valdyba nori vieną kartą išvesti lietuvių į didžiulias sales, o taip pat galvota pakviesti daug aukštųjų amerikiečių pareigūnų pasigėrėti mūsų lietuviška daina ir tautiniais šokiais. Po programos ten pat jaunimas ir senimas galės smagiai pasišokti. Tai bus pirmas lietuvių koncertas šioje salėje.

BENDRUOMENĖS GEGUŽINĖ

JAV Lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkės gegužinė įvyks rugpjūčio 23 d. Beechnut Grove darže.

V. Kutkus

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVA, BALTUDUJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitai mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI

Atdara kasdien nuo 9-6;
Sėkmadieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. Market 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-1461

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. Tower 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhaw 2674

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. Andrew 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWNsend 5-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informaciją apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

Atsiminkite, kad mes esame specialistai visa kame, kas liečia siuntinių persiuntimą.

"Kodėl du be nosies?"

"Kodėl du be nosies?" — tokia intriguojanti antraštė yra pastarajame (smarkiai pasivėlavusiame) Gimtosios Kalbos numeryje. Taip pavadinant straipsnį, neįvykdoma išaiškinti, kodėl du ir dvi galininkė nėra šios du arba dvj, tai yra, kodėl du tame linksnyje yra be "nosinės" (ne be nosies!). Galutinė aiškinimo išvada yra tokia: istoriniuose mūsų kalbos šaltiniuose niekur nerandama, kad du ir dvi galininkė būtų turėję gale garsą n, todėl dabar nėra šios "nosinės", tai yra, nedėdame uodegutės prie u ar i. Bet tai, atvirai kalbant, dar ne atsakymas. Nes, jeigu kas klausia, kodėl nėra uodegutės, tai paklaus ir kodėl nebuvo n... Tada atsakymas tegalės būti, — ogi nebuvo ir baigta! Atrodo, kad ši problema panaši į aną iš Pivošos "Palangos": "Kažin, kaip gi čia yra, ar žodyje n o o o r i u turi būti o nosinė ar ne?"

Bet, kaip ir pirmuose numeruose, Gimtojo Kalboje yra ir visai aktualių dalykų. Jų tarpe ypač pažymėtina "klausių kraitelė" ir "žodynui turtinti" skyrius.

Lietuvos rusifikacijos problemų tyrinėtojų įdomus ir svarbus L. Dambriūno vaizdingas parodymas, kaip Lietuvoje dabar "turtinama" lietuvių kalba nereikalingais nevykėliais politiniais rusicizmais, tokiais kaip visų o m e n i n i a i gyvuliai arba m o t i n i n e s kiaulės. Daugeliu atvejų (gaila, ne visur) L. D. pamini visai gerų lietuviškų žodžių, kurie dabar Lietuvoje be reikalo keičiami tais nevykėliais vertiniais iš "marksistiškos" rusų kalbos.

Tie, kuriems tenka su tokiais žodžiais susidurti, neretai pageidautų patarimo, kaip gi geriau žmoniškai lietuviškai tą patį pasakyti. Pavyzdžiui, "plėšinių įsisavinimas"... L. D. pasmerkia įsisavinimą, bet patarimo, ką su juo daryti, neduoda. Turbūt, tą "įsisavinimą" (rus. "usvojenije") tenka versti įvairiai. "Plėšinių įsisavinimas" greičiausia bus — dirvonų išdirbimas. "Naujos technikos įsisavinimas" turbūt bus — išmokymas arba įgudimas naudotis naujomis mašinomis ar įrankiais. "Naujos gamybos įsisavinimas" — prisiřengimas naujai gamybai.

Paminėjęs k o l ū k j, k o m j a u n i m a, p o l i t v a d o v a, L. D. irgi nepatiria, ar tuos žodžius priimti (jeigu buvo geras darinys "Lietūkis", tai kuo blogesnis k o l ū k i s?), ar rašyti "kolektyvinis ūkis", "komunistinis jaunimas", "politinis vadovas",

arba gal (ne kalbiniais, o politiniais sumetimais) vartoti grynai rusiškus terminus, būtent, kolchozas, komсомolas, politrukas...

Tas pats L. D. kitur savo laiku, berods, yra pasisakęs prieš "Tarybų" vartojimą ir už "Sovietus", taip pat ir už "kolchozus". Tačiau, reikia pripažinti, kad ta politinė vartoseną ne visada patogi ir ne visada nuosekli. Rusišką formą paliekame tik kai kuriems, o ne visiems komunistinio režimo administraciniais — politiniams terminams. Pavyzdžiui, prieš porą metų įkurtus "sov-narchozus" vis dėlto dažniau vadiname "Liaudies ūkio tarybomis", nors yra pagrindo teigti, jog tai nei tarybos, nei liaudies ūkio... Nevartojam "sov-narchozo" todėl, kad be atskirų paaiškinimų tas keistas žodis būtų nesuprantamas. O kai reikia panaudoti citatas, tai ten negi pakeisi "tarybinį" į "sovietinį", "kolūkinį" į "kolchozinį" ar "tarybinį ūkį" į "sovchozą". Susidaro dvejopa terminologija, pabrėžtas politinis nusistatymas, bet pailniava kalbinių požiūrių.

Gimtosios Kalbos nusiteikimas šiuo reikalu nėra aiškus. Klausimų kraitelė sako, kad "linkstama" arba "spaudoj buvo patarta" vartoti s o v i e t a, k o l c h o z a vietoj "tarybos" ir "kolūkio", bet čia pat nerodo, kad latviai taip negalvoja ir tų politinių terminų vertinių nesibaido vartoti taip, kaip bolševikinė spauda vartoja Latvijoje. Vadinasi, G. K. vengia kategoriškai pasisakyti, ar patarti: verskitės, kaip išmanot... O skaitytojas dažniausia G. Kalboje ieško autoritetingo (ir drąsaus) patarėjo.

"Žodynui turtinti" įvade randame vieno žinomo žodžio negirdėtą formą: "pateikiu... žodžių, kurie... pravėrės... kalbai pagyventi". Ligi šiol tokiais atvejais tekdavo sutikti tik pravėrs. Tas žodis dar pavartotas ir redakcijos pranešime: "mums ne vienu atveju pravėrėtu... Čia galėtum manyti, kad tai tik paprasta klaida, — atspausda vietoj s ir išėjo praverėtu, vietoj praverstu. Bet pirmu atveju tas žodis turi būti ir šaknyje ir atrodo, kad jo bendraties forma yra pravėrėti. Kaip gi čia iš tikrųjų yra?"

Nesinorėtų sutikti su L. Dambriūno kai kurių tarptautinių žodžių suporavimu su neva lietuviškais atitikmenimis. Tarp atitikmenų, ne visai savo reikšme sutampančių jis pamini liberalą ir laisvamanį. Laisvamanis bene visose kalbose turi tikslų atitikmenį

(Free thinker, vol'nodumec, penseur libre, Freidenker), bet tai ne tik ne visai tas pats, bet greičiau visai ne tas pats, kaip liberalas. Negi būtų galima išversti ekonominį liberalizmą ūkine laisvamanyste!

Į tą tarptautinių žodžių rūšį, kur turime tinkamus lietuviškus atitikmenis, L. D. įskaito ir diletantą. Tinkamas atitikmuo tuose žodžiuose esti nemaža tiesos. Daug kas iš tiesų yra pasikeitę arba pakeista sunkiai beatpažįstamai.

Argi tai toks jau tinkamas atitikmuo?

Diletantas yra itališkos kilmės žodis (o tolesnis to žodžio protėvis yra lotyniškas d i l e c t a r e) ir reiškia tą, kas yra kuo nors susižavėjęs, jaučia pasitenkinimą, malonumą, kitaip sakant — mėgsta, bet mėgsta kone aistringai. Pradžioje diletantais buvo vadinami tik karšti muzikos mėgėjai, vėliau visų menų karšti mėgėjai, pagaliau bet kokio dalyko mėgėjai, tačiau nedideli žinovai. Šiandien diletanto savokai būdingiausias požymis yra paviršutiniškumas, tai yra, dalyko mėgimas, bet jį neįsigilinimas, menkas jo supratimas ar menkas mokėjimas.

Mėgėjo sąvoka nebūtinai turi būti sutapdinta su paviršutinišku dalyko supratimu ar mokėjimu. Mėgėjas gali būti kaip tik labai geras dalyko žinovas. Mėgėjiškumas yra dažniau tai, kas angliškai vadinama h o b b y, o hobby toli gražu ne būtinai yra ir diletantiškumas.

Nukelta į 4 psl.

Ar atpažinsite Palangos pajūrį?

Viskas pasikeitė nebeatpažįstamai...

— Viskas pasikeitė nebeatpažįstamai! — Taip dažnai dabar rašo Lietuvoje leidžiami bolševikiniai laikraščiai, ir taip apie viską pasakoja radijo pranešėjai. Gana dažnai tuose žodžiuose esti nemaža tiesos. Daug kas iš tiesų yra pasikeitę arba pakeista sunkiai beatpažįstamai.

Dedame tris nuotraukas iš Palangos pajūrio. Jos yra imtos šį pavasarį ir buvo išspausdintos iliustruotame žurnale (Svtyury) Vilniuje gegužės mėnesį.

Palangos kopas kiekvienas atpažins, kas jas kartą yra matęs, bet argi toki siluetai būdavo matomi tose kopose saulei besileidžiant? Dabar rusų žaliakopuriai atidžiai akis į pakrantę įbedę žiūri, ar neatplaukia koks "imperialistų agentas".

Dabar porolėms nebėra romantiškų — pasivaikščiojimų mėnesienoj lygia jūros pakrante. Kas vakarą pakrantės smėlis štai kaip išakėjamas (1). Ir jeigu išakėtam smėly pasirodė pė-

dos, kaip šioje nuotraukoje, tada pajūry aliamas! Tada šaukia gaudytojus su šunimis ir ima sekti (2). Kažkas, esą, iš jūros išnėrė, iš povandeninio laivo naro šarvuose atplaukė ir atpakaliais žingsniais per smėlį nuėjo taip, kad atrodytų, lyg tartum į jūrą nueita... Kažkas, esą, per upelį perbrides savo pėdas chemikalais pabarstė, šuniui uoslę suklaidino ir šuo nebežino kur besiekti... Pagaliau, sako, susekė ir štai (3) jau

rakina rankas į apkaustus.

Tokių dabar esama tikrai nepažįstamų "pramogų" Palangoje. Tiesa, paskutinė nuotrauka nelabai įtikinanti suvaizdinta. Ir visos kitos nuotraukos šiuo atveju yra tik iš pasieniečių pratybų. Bet, kaip prie tų nuotraukų paaiškinime parašyta, "panasių atsitikimų būna ir tikrovėje"... Kiekvieni atveju, išakėtas smėlis ir šautuvus atstatę žaliakopuriai kopose tikrai būna...

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

Cleveland

1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas: motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini akumuliatoriai.

24 hours towing.
Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

JONAS KLAJONAS

ELGETA

IŠ TIKRŲ ATSITIKIMŲ

— Nežinau, kaip man juo atsikratyti, — sako Marijona. — Kol dar vaikščiojo, buvo geriau. Išeidavo į miestą, užsimokėdavo už kambarį. Kad ir užtraukdavo kokią savaitę, bet vistiek užmokėdavo. Dabar jau ketvirtas mėnuo guli ir nieko nemoka. Ne tik nieko nemoka, bet dar tu jį prižiūrėk. Vis žada užmokėti už viską, kai tik galėsias iš trobos išeiti, bet man tie jo pažadai iki gyvo kaulo įkyrėjo. "Nereikia man tavo pinigų", — sakau aš jam, — "rašyk giminėms ar kokiems pažįstamiems, prašyk, kad paimtų pas save. Čia gi ne ligoninė. Kol gyvenai, kaip žmogus, aš nieko nesakiau. Iš kur ėmei pinigų, gal kur prisielgetaudavai — man nerūpėjo, bile tik man sumokėdavai. Bet dabar jau per daug. Nei tu man žentas, nei aš tau svočia".

Valandėlę patylėjusi, Marijona vėl pasakoja:

— Aš našlė. Vyras mirdamas paliko namą. Negi taip tuščią ir laikysiu. Priėmiau gyventojų. Ne kiek ten to darbo, galvoju, o vakare, kai visi sugrįžta, ir pačiai būna linksniau. Ir šios toks centas atlieka. Dabar tas Tony

viską suėda. Visą mano pelną, kaip šuo ant uodegos neuėsa.

— Iš kur gi jis yra? Ar taip niekas jo ir neaplanco? Ir laišku iš niekur negauna? — klausiu.

— Sakėsi Baltimorėje jau 26 metus gyvenęs. Jokių giminių čia neturįs. Visi esą tėvynėje. Prieš aštuonėtą ar devynėtą metų pats buvęs ten nuvažiavęs jų aplankyti, bet vėl grįžęs. Nelabasis man jį ant galvos užkorė!

— Būdamas tavo vietoj, Marijona, kreiptųsi į miesto valdybą — tepaima jį į prieglaudos namus, jeigu jau niekas kitas juo nepasirūpina.

Marijona taip ir padarė. Miestas paėmė Antaną Žuką (Anthony Juką) savo globon. Kai reikėjo atiduoti drabužius į dezinfekciją, senis drebėdamas atplėšė nuo savo kelnų kažkokį maišelį ir paslėpė po pagalve. Slaugė norėjo tą maišelį iš jo atimti, bet kažkas jį sudraudė: "Palik, gal ten jo giminių laišakai, gal fotografijos. Tegu pasidžiaugia senis".

Išgūlėjo Anthony Jukas miesto ligoninėje apie septynis mėnesius. Niekas juo nesidomėjo ir niekas jo nelankė. Tik Marijona buvo užėjusi porą kartų pasižiūrėti — iš geros širdies. Vieną vakarą senis tyliai užmigo ir daugiau nebekėlė. Nukeliavo amžino poilsio.

Miesto ligoninė pranešė šią žinią Marijonai, kuri viena ir palydėjo jį į kapines. Ten išliejo porą ašarų, sukalbėjo už jo sielą "Sveika Marija" — ir jis gi buvo žmogus.

Antanui mirus, darbininkai turėjo išardyti jo čiužinį ir išmesti į sąslavyną, o apvalkalą gražinti į dezinfekcijos kamerą. Beardant čiužinį, iškrito drobinis maišelis.

— Pažiūrėkim, ką tas senis čia laikė paslėpęs, — tarė vienas darbininkas.

Atrišęs maišelį, rado porą sutrūnijusių laiškų ir dvi banko knygeles. Pavartęs vieną, jis net švilperėjo iš nustebimo:

— Tik jūs pažiūrėkit! Vargšas žmogelis! Gyveno prieglaudoj. Kaip jums patinka, a?

— Tiesiog nepatikėtina. — sušuko kiti darbininkai. Septyni su puse tūkstančių! O čia štai dar dvidešimt tūkstančių. Čia vėl pusantro tūkstančio. Holy smoke!

Darbininkai dar kartą išvertė čiužinį, apčiupinėjo iš visų pusių, išardė siūles, bet daugiau nieko neberado.

Ne mažiau stebėjosi ir ligoninės raštinėje. Trisdešimt vienas tūkstantis ir nuošimčiai už metus laiko! Kas būtų galėjęs pagalvoti!

Miestas iškėlė teismą bylą ir pareiškė pretenzijas į radinį: ligonis jokių giminių neturėjo ir buvo miesto globojamas. Žinia pateko į spaudą. Kažkas papasakojo ir Marijonai.

— Panele tu švenčiausia! — sušuko ji. — tai kokio žmogaus būta! Niekam nieko nepatikėjo. O aš jį penkis mėnesius dovanai laikiau — ir valgydinau ir nuo lovos neatsitraukiau... Tai kad nori! Neturtėlis. Nieko sau. Be mišių, be kunigo... Kad taip aš būčiau žinojus!

Pogrindžio kovų draugai, aktyviai veikę vokiečių okupacijos metais Lietuvoje, susitikę Detroite per Tautinės Sąjungos dešimtmečio seimą. Iš kairės: inž. J. Jurekūnas, pulk. M. Naujokas ir kap. V. Alksnins.

Skyrių veiklos seminaras

Iš ALT S-gos dešimtmečio seimo

Baigiamasis ALT Sąjungos dešimtmečio seimo posėdis buvo skirtas skyrių veiklai apžvelgti. Čia centro valdyba taip pat įvedė pagirtiną naujovę: kad išvengtų sausų protokolinių duomenų ir pasikartojimų, keturiems skyriams buvo pavesta panagrinėti vietos sąlygoms tipiškas temas, likusiems vėliau įsijungiant su papildomais sumanymais ir pasiūlymais.

Bostono skyriaus pirm. Justas Vaičiūnas kalbėjo apie politinius skyriaus uždavinius ir skyriaus būstinės reikšmę. Jis nurodė, kad nors pats skyrius amerikinėje politikoje nedalyvauja, tačiau jo narių dalyvavimas abiejose partijose duoda naudos lietuviškiems reikalams. Taipgi naudinga dalyvauti ir vietiniuose lietuviškuose sambūriuose.

Pranešėjas pabrėžė, kad paakinimai iš centrinių sąjungos organų tam tikru laiku duoda gerų rezultatų, sakysime, skyrius, gavęs telefoninį pranešimą, galėjo tuoj pat imtis reikalingos akcijos ryšium su Vatikano įvykiais.

Sava būstinė, nors jos išlaikymas kartais ir sukelia sunkumų, yra labai naudinga ir didinanti skyriaus svorį.

Los Angeles skyriaus pirm. B. Gediminas apžvelgė kultūrinius uždavinius skyriaus veiklos rajone. Pranešimo vedamoji mintis buvo, kad kultūriniai parengimai ne visada rengtini vien tik pelno sumetimais. Pabrėžta radijo valandėlės svarba visai kolonijai. Taip pat daug gyvumo įnešė pradėtas leisti skyriaus biuletenis, labai sustiprinęs ryšį tarp plačiame mieste pasklidusių narių ir net atvesdamas skyriui naujų narių.

B. Gediminas pasiūlė, kad centro valdyba ryšium su skyriais sustiprinti taip pat pradėtų leisti informacinį biuletinį.

Jauno ir veiklaus Omahos skyriaus pirm. J. Povilaitis kalbėjo apie skyriaus uždavinius mažoje kolonijoje ir galimą skyriaus pagalbą tautinei spaudai. Jis nurodė, kad skyrius ir jo nariai neturi užsidaryti vien tik savo klate, bet gyvai jungtis į Amerikos Lietuvių Bendruomenę ir kultūrinę organizaciją.

Philadelphia skyriaus pirm. J. Česonis ragino kitus skyrius atkreipti daugiau dėmesio į jaunimą, organizuoti jį, kad priprati-

Tautinės Sąjungos Cicero skyriaus pirm. inž. J. Variakojis. Cicero skyrius nesenai įsikūręs, bet jau spėjo veikloje aktyviai pasireikšti, o Dirvos jaunųjų dainininkų konkursui ir premiją paskirti.

Nesenai įsisteigusio Tautinės Sąjungos East Chicago skyriaus pirmininkas K. Pocius. Skyriaus nariai labai aktyviai įsijungė į Dirvos naujų skaitytojų talką. E. Chicago apylinkė Dirvos skaitytojų skaičius padvigubėjo.

nus prie veiklos. Philadelphiaje įsteigtas jaunųjų tautininkų skyrius sparčiai auga. Jaunimas juo domisi. Philadelphia anksčiau neturėjo lietuviško choro, skyrius pradėjo jį organizuoti, ir dabar jis gerai veikia.

Tolimesnėse diskusijose dalyvavo eilė kitų skyrių atstovų. Mrs. M. Colney iš Waterburio pažadėjo, kad skyrius yra pasiryžęs ką nors naujo atnešti sekančiam ALTS seimui. Richmond Hill skyrius padidino savo narių skaičių 40%. Buvo iškeltas reikalingumas paremti mūsų krepšinininkų išvyką į P. Ameriką, taip pat Lietuvos pasiuntinybės Brazilijoje rūmų statybą.

Jautrus buvo aktyvaus spaudos platintojo J. Lieutvinko iš Baltimorės žodis. Jis pabrėžė, kad mes esame paveldėję ne tik idė-

ją, bet ir kovą. Šalia politinės kovos dėl Lietuvos laisvės, ypač didelį darbą kultūrinėje kovoje atlieka Lietuvių Enciklopedijos leidykla. Jis kvietė visais būdais remti jos darbą.

"KODĖL DU BE NOSIES?"

Atkelta iš 3 psl.

Mėgėjo savoka visų pirma yra priešpriešis profesionalo, o ne žinovo ar moko savokai. Mėgėjas gali būti diletantas ir ne diletantas. Ir profesionalų yra diletantų ir ne diletantų. Mėgėju diletančio (ir atvirkščiai) kalbės negalima visais atvejais pakeisti. Abu tie žodžiai savo vietose reikalingi.

Ta proga prisimintinas L. Dambriūno nepamirėtas būdingas vertinys iš dabartinio bolševikiškai rusiško žodyno. Tai savaimeikla. Klotiminių spektaklių rengėjos vadindavome teatro mėgėjais, o jų vaidinimus mėgėjiškais. Rusai tada vartodavo tokiems dalykams žodžius liubitel' ir liubitel'skij. Dabar tie žodžiai iš apyvartos išimti. Dabar ne profesionalų rengimus vaidinimus, koncertus ir kitokias panašias pramogas rusiškai vadina samodiejatel'nost', o lietuviškai — savaimeikla. Absurdiškas pavadinimas, bet įbruktas į mūsų kalbą Lietuvoje, kaip "didžiojo brolio dovana".

Gimtoji Kalba vis dar, ir be reikalo, skiria nemažą vietos (šiam numerio — šeštadali) publicistikai. Ši kartą P. Jonikas įrodinėja kalbos reikšmę tautai. Dailas, kurį, rodos mažiau, tautai tereikia aiškinti ir įrodinėti tiems, kurie paslenka įsigyti ir skaityti Gimtosios Kalbos laikraštį... Gal tai medžiaga mokytojams, kad turėtų kuo vaikus įtikinti šeštadieninėse mokyklose? Tokiu atveju medžiaga turėtų būti visiškai kitaip patiekta. Be to, lyg tyčia, patys pirmieji sakiniai pasižymi tikslumo (preciziškumo) stoka. Būtent: "Ryškiant kalbos reikšmę tautai, suprantama, tenka žiūrėti, kokią vietą gimtoji kalba užima tautos, tautybės sąvokoje" ir "...kalbos vietą nustatyti tautybės sąvokoje nėra taip lengva. Mat, tautinė idėja yra..."

Vadinasi, kalbos reikšmė tautai pareina nuo to, kokia vieta kalbai skiriama tautos sąvokoje. Ar tai nėra "idem per idem" (to tuo pačiu) aiškinimas? Čia, maždaug,

JEI IMTŲ KURTIS VIENA VADOVYBĖ...

Iš LNT pranešimo ALTS Seimui

(5)

Dabartinė LNT veiklos programa, deja, negali būti nustatoma tolimai atečiai, kadangi ji tegali būti tokia, kokią leidžia darbams atsi-dėti galinčiųjų asmenų pajėgumas ir finansinės galimybės. Sritys, kuriose LNT pagal galimybę reikšėsi, paminėtos šio pranešimo pradžioje.

JEIGU IMTŲ KURTIS V I E N I N G A V A D O V Y B Ė, rinkimais atsiremę į aktyviąją visuomenę, LNT grupės greičiausia visos savo vardu ar su kuo susijungusios dalyvautų tos vieningos vadovybės kūrimo ir dabartiniu savo susiorganizavimu nekludytų vieningam susiorganizavimui kurtis.

Šių grupių veikėjai greičiausiai kandidatų turėtų ir taip o r g a n i z u o j a m ą vadovybę, siektų iš visuomenės mandato ten vykdyti tam tikrą programą. Nesisten g i a n t tuo tarpu formuluoti detales, manau jau dabar galima numatyti, kad jų būtų siūloma siekti reformų ypač šiose mūsų politinės veiklos srityse:

1) informacijos apie Lietuvą telkimo ir jos skleidimo;

2) idėjinio kontakto su Lietuva būduose ir priemonėse;

3) naudojime lietuvių kultūrinio pasireiškimo kitų tautų visuomenėse;

4) lietuvių visuomeninių organų santykiuose su Lietuvos Diplomatinė Tarnyba.

Siūlytose srityse plėsti tai, ką ir dabar bandome daryti. Siūlytų persvarstyti tikslingumą tų priemonių, kurių kaina pertoli prašoka faktišką jų naudingumą. Siūlytų peržiūrėti veiklos šūkius ir taktiką saikingo lankstumo linkme. Siūlytų bandyti atitaisyti bent dalį žalos, kai kurių visuomeninių veiksmų padarytos ir tebedaromos Lietuvos valstybės institucijoms.

Jei ir negautų daugumos, jie palaikytų savo siūlymus, gintų juos vadovybėje ir visuomenėje ir vėl, kituose rinkimuose, apeliuotų į visuomenę, siekdami ją įtikinti ir joje gauti sprendimą, kokį jie laikytų esant teisingą, — ligi laimėtų, arba būtų įtikinti, kad klysta... Kiekvienu atveju, siektų sistemos, kurioje nebūtų prievolės melaginga tyla pritarti dalykams, su kuriais nėra sutikta, bet kurioje reikalai būtų sprendžiami "nusimanančių daugumos sutarimu, deramai paisant ir mažumos nuomonės".

Pereinamoji padėtis

LNT tiki, kad dabartinė mūsų politinio susiorganizavimo padėtis yra pereinamojo pobūdžio ir kad, tik nežinia ar greit, ateis diena, kai lietuvių susiorganizavimas slisformuos artimesniais prie tikrovės pagrindais: išnyks fiktyvios grupės ir fantastiškos deklaracijos, nebebus diskusijų apie seimų ar vyriausybės funkcijas, nebebus ginčų, kas tautai atstovauja, kas kalba tautos vardu ar tik už tautą, ir nebebus reikalo teirautis išpažinčių apie dar tebegyvybės sambūrių politinius tikėjimus, nebereiks

daryti skirtumo tarp lietuvių pagal tai, kiek metų jis tame ar kitame krašte gyvena ir t.t.

LNT pats egzistavimas žymia dalimi prisideda prie to psichologinio persiorientavimo. LNT egzistuos, jeigu reiks — nors iki pat Lietuvos išlaisvinimo, nepaisant kada tai bus. Bet jeigu atrodys, jog galima lietuvių realistiškai vieningiau suorganizuoti, LNT egzistavimo terminas yra tokio susiorganizavimo įvykdymo diena.

Kad tai greičiau įvyktų, yra verta sukaupiti daugiau jėgų Lietuvos Nepriklausomybės Talkoje, daugiau lėšų Lietuvos Nepriklausomybės Fonde, nes naujo vieneto atsiradimas ir stiprėjimas tik paskubina likusią visuomenės dalį apsispręsti už persiorientavimą tikrovės link nuo iliuzijų, prieš kurias į LNT susitelkusios grupės pakėlė balsą, kaip prieš kenksmingą apsigaudinėjimą.

JAUNIMO RAŠINIŲ KONKURSA

Ryšium su "Tėviškos Žiburių" savaitraščio dešimtmečiu skelbiamas jaunimo rašinių konkursas, kurio mėcenatas yra kun. dr. Juozas Prunskis, paskyręs \$100.

I-Konkurse gali dalyvauti lietuvių jaunimas iki 25 metų amžiaus.

II-Konkurse dalyvaujantieji pasirenka vieną šių temų:

1. Kokią reikšmę teiktu religijai savo ir tautos gyvenime?

2. Kokios mano pareigos Lietuvai ir gyvenamajam kraštui?

3. Ką man duoda lietuviška spauda?

4. Kaip vertinu gyvenamojo krašto jaunimą?

5. Ką galvoju apie jaunuosius ir vyresniosios lietuvių išsilavinimo karta?

III-Rašinio apimtis: apie 500-700 žodžių. Rašyti galima tik lietuviškai: mašinėle arba ranka.

IV-Po rašinių pasirašyti slaptyvardė ir pažymėti amžių ir išsilavinimą (gimnazija, kolegija, universitetas ar kitokia mokykla). Tikrąją pavardę su adresu įdėti atskiran užlipintan vokan ir išsiųsti kartu su rašiniu.

V-Rašinį išsiųsti ne vėliau 1959 m. spalio 15 d. šiuo adresu: Konkursinio komiteto, 941 Dundas St. W., Toronto 3, Ont., Canada.

VI-Už geriausius rašinius skiriamos premijos: I-\$50, II-\$30 ir III-\$20. Premijos gali būti išmokėtos gavėjui pasirinktomis knygomis arba pinigais.

VII-Premijuoti rašiniai bus išspausdinti "T. Žiburiuose". "T. Žiburiai" taipgi pasilieka teisę spausdinti ir nepremijuotus rašinius.

VIII-Premijos įteikiamos Toronte 1959 m. lapkričio 14 d. per "TŽ" dešimtmečio minėjimą.

IX-Vertintųjų komisijos sudėtis bus paskelbta vėliau.

"Tėviškos Žiburiai"

Lietuvoje jie nužudė 686 žmonių

V. Vokietijos Bielefeldo miesto prokuratūra patraukė Ewaldą Sudau iš Minde no ir Herbertą Schmidke iš Bielefeldo atsakomybėn už karo metu Lietuvoje padarytus nusikaltimus. Jie abu karo metu priklausė Tilžės Gestapo ir 1941-42 metais dalyvavo masinėse žudynėse Lietuvos pasienio zonoje.

Sudau kaltinamas dalyvavęs 130-150 žmonių suaudyme Augustave, gi Schmidke masinėse 536 žydų (vyrų, moterų ir vaikų) žudynėse Gargžduose, Kretingoje, Palangoje ir Vilka viškyje.

Vienu šūviu - du žuikiai!

TIKRAI turėsite dvigubą naudą, pasiūsdami artimiesiems siuntinius per TAZAB, Lietuvių Skyrių, 1, Ladbroke Gardens, London W. 11, nes, pirmiausia, nė kiek nekaštus brangiau, o antra, per mus siųsdami paremsite lietuvių moksleivį, kadangi tik šis skyrius nuo kiekvieno per jį užsakytą siuntinio, nepaisant jo vertės, nė kur jis būtų siunčiamas, moka pastovią auką Vasario 16 Gimnazijai.

VISIEMS, kurie mums parašys, tuoj pat pasiūsiame iliustruotus katalogus, iš kurių įsitikinsite, kad ir kainos neaukštesnės, o prekių kokybė ypatingai geros rūšies. Pageidaujantiems pasiūsiame didelį kiekį medžiagų pavyzdžių ir kitų prekių nuotraukas pasirinkimui.

KAI siuntinių reikalais esate susirūpinę, pirmoje eilėje parašykite šiuo adresu: TAZAB, Lithuanian Depart., 1, Ladbroke Gardens, London W. 11, England.

Medicina ir atominis karas 4

Kas gi yra tas 'radioaktyvumas'?

Kas gi yra radioaktyvumas?

Paprastčiausioje savo formoje radioaktyvumas pasireiškia, kaip radiaus (elemento) ar rentgeno spinduliai. Abu jie esmėje yra tokie patys. Tai vadinamieji gama — spinduliai (angliškai "gamma-radiation").

Kaip mes gerai žinome, ugnis degdama duoda šilumą ir šviesą. Tiek šiluma, tiek ir šviesa yra dalis taip vadinamų elektro - magnetinių bangų. Šios bangos yra įvairaus ilgio — nuo virš kilometro ilgumo radijo bangų, iki kelių ar kelių milimetrų ilgio taip vadinamų elektroninių spindulių.

Prie elektroninių spindulių bangų priklauso tokios bangos, kaip magnetai, radijas, šiluma, radaras, matomieji šviesos spinduliai, rentgeno spinduliai ir visa eilė kitų. Jie yra grynosios energijos pasireiškimai, — tai yra energijos, "neapsunkintos" mase, medžiaga.

Mes savo jutimais galime paimti "apčiuopti" tik nedidelę dalį visų šių bangų spektro, kaip pavyzdžiui šviesos bei šiluminės bangas. Dalį tų bangų, kaip pavyzdžiui magnetinės bangas, mes negalime tiesioginiai "pajusti", bet galime netiesioginiai stebėti be jokių specialių priemonių, kaip pavyzdžiui stipraus magneto įtaką geležį. Daugumos tų bangų mes negalime nei tiesioginiai, nei netiesioginiai "apčiuopti". Mūsų jutimams jos tartum neegzistuoja.

Didelę jų dalį žmogus jau išmoko "pajusti" savo sukurtais mašinomis: specialiais aparatais, kurie tas žmogaus įgimtais pojūčiais neapčiuopiamas bangas paverčia kitokiomis, kurias ir žmogaus pojūčiai "pagautina".

Čia geru pavyzdžiu yra radaro ir rentgeno spinduliai. Labai galimas daiktas, jog gamtoje egzistuoja ir tokios bangos, kurių žmogus dar visai "nepagauna", dar visai nei nežino, jog jos egzistuoja.

Taip vadinami radioaktyvūs spinduliai yra tuo ypatingi, kad jie veikia tiesioginiai ir kitų atomų branduolius ar juos supančius elektronų žiedus, tartum išmušdami iš vietos ar tai protonus, ar tai elektronus. Šiandieną mums yra žinomos trys tokių radioaktyvių spindulių rūšys:

1. Alfa — spinduliai ("alpha-rays"): tai dvigubai teigiamai apkrauti heliaus (He) branduoliai — du protonai, be elektronų žiedo.

2. Beta — spinduliai ("beta-rays"): neigiamai apkrauti pavieniai elektronai, didelio greičio.

3. Gama — spinduliai ("gamma rays"): grynosios energijos kvantai, photonai.

Kai radioaktyvūs spinduliai paliečia kitas molekules bei atomus, tai jie tartum juos skaldo, kaip jau aukščiau minėta. Jais "apskaldyti" atomai taip pat tampa radioaktyvūs, jonizuoti, ir iš dalies skaldo kitus atomus bei molekules.

Radioaktyvumas yra matuojamas specialiais vienetais — rentgenais. Juo stipresni, juo labiau radioaktyvūs bus tie spinduliai, tuo daugiau eibių jie galės padaryti.

Gama — spinduliai yra tuo ypatingi, kad jie gali praeiti nesulaikyti per daugumą įvairių medžiagų. Juos sulaikyti reikia storų švyno šarvų, net daugelio centimetrų storumo (švynas tam tinka geriau už bet kokią kitokią medžiagą). Ta-

J. RAMUNIS, M. D.

čia tu tuo pačiu jie nėra labai stipriai radioaktyvūs, — tai yra jie išmuša iš vietos tik nedidelę elektronų bei protonų.

Jie siekia, galima sakyti, "toli ir giliai", bet jų pakelį pridaryta žala nėra taip jau baisiai didelė. Jų greitis lygus šviesos greičiui.

Beta — spinduliai yra tuo pavojingesni, kad jie pakelį eidami per bet kokią medžiagą, sužaloja daug daugiau sutiktų atomų. Tačiau tuo pačiu daugumas kietesnės medžiagos daugiau ar mažiau tuos spindulius sulaiko ir jie netoli tepajėgia prasiveržti. Žmogaus kūnui jie mažai pavojingi, jeigu žmogus nėra tiesioginiai, be jokios priedangos, išstatyti jų veikimui. Jie prasiskverbia vos kiek giliau už odą, bet pakeliui sukelia labai stiprų odos sužalojimą, kaip ir savotišką nudegimą. Keletas centimetrų storio aluminijaus pluoštelė juos jau visai sulaiko.

Jie atominio skilimo metu daugumoje susidaro iš neutronų: neutronai skyla, kiekvienas iš jų paliausodami po vieną protoną ir vieną elektroną. Mažesnę jų

dalį susidaro ir nuo branduolio atplėštų jau buvusių elektronų. Jų greitis labai įvairūs: pačioj pradžioj jis yra labai artimas ar net lygus šviesos greičiui, tačiau jie pakelį "atsimuša" į kitus atomus ir tai greitai mažina jų greitį.

Alfa — spinduliai yra patys pavojingiausi. Jie pakelį sugriaua, — sudaužo bei suskaldo beveik visus sutiktus atomus. Jų sužaloti atomai bei molekulės jau nebeatsigauna. Taip pat jie visus pakelį sutiktus atomus paverčia radioaktyviais, toliau žalojančiais. Bet jų masė, palyginti yra tokia milžiniška (jie yra sudaryti iš dviejų protonų) ir jie gali tik labai netoli prasiveržti. Keletas centimetrų nejudančio oro (jei oras juda — jie slenka kartu su oru), juos jau sulaiko. Taip pat ir paprastas popierio lapas juos visiškai sustabdo. Jie nepajėgia net ir per odą praeiti. Jie žmogaus gyvybei yra pavojingi tik tada, jei kaip nors patenka tiesiog į kraujo apytaką, tampa absorbuoti per plaučius ar virškinamąjį traktą.

Jų greitis pačioj pradžioj yra lygus šviesos greičiui, bet jau už kelių centimetrų jų greitis krenta iki juos nešančios oro bangos greičio.

(Bus daugiau)

Kokį vaidmenį dabar vaidina maršalas Montgomery?

Birželio 6 d. suėjo 15 metų, kai gen. Eisenhowerio vadovaujama alijantų kariuomenė įvykdė invaziją Europon. Invazijai pasiruošimo metu ir pačios invazijos metu maršalas Montgomery buvo gen. Eisenhowerio pavadootoju.

Neper seniausiais išėjęs pensijon maršalas Montgomery parašė savo atsiminimus, kuriuose kritikuojamas gen. Eisenhoweris. Neseniai tas maršalas "kaipo privatus asmuo" buvo nuvykęs Maskvon pasikalbėti su Kremiaus valdovais ir įsitikinti, ką jie iš tikrųjų galvoja. Grįžęs iš Maskvos maršalas "nusprendė", kad Sov. Sąjunga karo nenori ir, kad ne JA Valstybių, visokių ligonių vyriausybė privalo vadovauti Vakarų politikai, bet D. Britanijai.

Oksfordo (Anglijoje) universitete susirinkusiems studentams maršalas patvirtino, kad norint pasiekti "taikingą koegzistenciją", reikia sutikti su trimis Sov. Sąjungos reikalavimais: 1) pripažinti Rytinę Vokietiją ir ją skaityti Sov. Sąjungos satelitu. 2) Pripažinti kom. Kiniją ir ją priskaityti prie didžiųjų galybių. 3) Pripažinti, kad Vokietijos sovienijimas kol kas dar nėra galimas.

Tokia maršalo Montgomery nuomonė sovietams labai maloni. Ir labai neilgai reikėtų laukti, kad Maskva užgrobtu visą Europą sykiu

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

LEGENDOS IR PAVAVIMAI
KARALIAUS VAINIKAS
KAINA \$2.00

KUR PRALEISTI ATOSTOGAS?

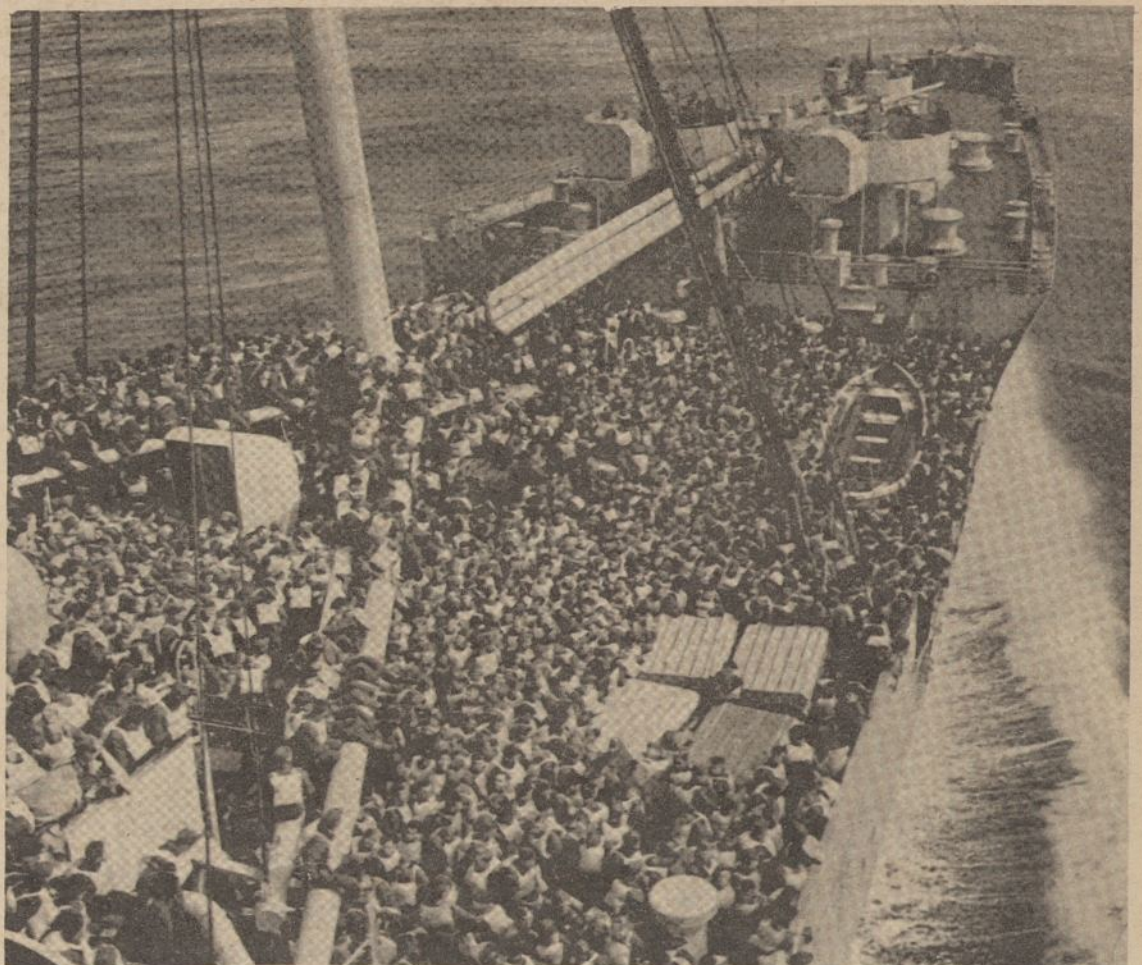

Lietuvių vasarvietės savininkai LUŠIAI IR VEITAI nuoširdžiai kviečia atvykti į saulėtą Cape Cod ir apsistoti jų puošnioje viloje, kuri šią vasarą turės naują "MEŠKOS" vardą. Vešlių medžių, žalumynų ir vaisių sodo apgaubta sodyba primena mielą Lietuvos jaukumą ir sudaro geriausias sąlygas poilsiui.

Grazūs ir erdvūs kambariai. Geras ir sveikas maistas. Stropus patarnavimas. Neaukštos kainos. Arti Golfo srovės šildomi Atlanto vandenys. Vandens sporto įrengimai. Teniso ir golfo aikštės. Netoli teatrai ir vakariniai pasilinksminimai.

KREIPTIS: — M. Lušys, c/o "MEŠKA", Monument Beach, Beach Street, Cape Cod, Mass. Telefonas: Buzzards Bay, Plaza 9-3251.

Šeiminkai maloniai laukia svečių.

Iš šiaurinės Anglijos uostų išplaukę laivai su invazijai skirtais daliniais buvo 24 valandoms sulaikyti vandenyne, tačiau krantan grąžinti jų jau nebebuvo įmanoma.

Valandos, kurios nulėmė II Pasaulinį karą 4

Naujasis vokiečių ginklas V-1 skatino skubėti

Tą naktį gen. Eisenhowerio pečius slėgė tokia sunki našta, kokią retai kam yra tekę pajusti.

Į laivus sugrūstų dalinių nebebuvo įmanoma ten išlaikyti dar dvi savaites. Be to, jie jau visi buvo gavę paskutines informacijas, didžioji jų dalis net žinojo visus tikruosius išsikėlimo vietų vardus. Jeigu tie dešimtys tūkstančių karių vėl grįžtų į Anglijos krantą — žinoma, jei iš viso būtų įmanoma surasti vietos jiems apgyvendinti — jau nebebūtų galima tikėtis, kad paslaptis neiškils aikštėn.

Vokiečių aviacija ligšiol tebuvo pastebėjus tik dalį invazinio laivyno ir net ne kartą jo nepuolė. Tačiau negalima buvo laukti, kad toki laimingi sutapimai testų dar dvi savaites. Taip pat jau buvo žinoma, kad vokiečiai yra visiškai bebaigia naują "atkeršijimo ginklą" (V-1), kuris lengvai galėtų būti nukreiptas į perpildytus uostus.

Per tą 14 dienų galėjo tiek daug visko atsitikti — netikėtumų, nuostolių, net priešpuolių, kurie visus invazijos planus galėjo paversti niekais.

K. M. Juozas Šarūnas

Antroji alternatyva taip pat buvo rizikinga. Jei oras tikrai bent truputį pagerėtų — dar pusė bėdos. Bet priešingu atveju — išsilipinimo valtytys būtų bangų skandinamos, laivyno artilerijos kanonada ir aviacijos bombardavimai netikslūs, gal net galėtų pakilti vokiečių bombonešiai, sąjungininkų naikintuvams negalint veikti — ir taip visa invazija galėtų tapti viena iš didžiausių karinių katastrofų.

Vienu ar kitu atveju invazijai nepasisėkus, vargu ar bebūtų įmanoma ją pakartoti dar tą pačią vasarą — galbūt net niekada. Visos viltys ir pasitikėjimas JAV bei Anglijos jėga žlugtų ne tik savuose kraštuose, bet ir Hitlerio okupuotose srityse, o rusai galėtų sąjungi, kad sąjungininkai nesą nieko verti, ir greičiau pradėtų derybas separatinei taikos sutarčiai.

Nepanaudotas pareiškimas

Eilinis pilietis, civilis ar uniformuotas, niekada net nepagalvojo, kad karas dar galėtų būti pralaimėtas tuo metu. Tačiau Eisenhoweris gerai suprato, kad karo neįmanoma būtų laimėti, invazijai nepasisėkus.

Jis niekada neaprašė, ką tą naktį galvojo. Tačiau jo svarstymus galima suvokti iš projektuoto pareiškimo, kurį jis paskubomis užsirašė birželio 5 d., niekam apie tai neminėdamas:

"Mūsų pajėgos Cherbourg-Havre ruože nepajėgė įsitvirtinti, ir aš jas atšaukiau. Mano sprendimas pulti tuo metu ir tame ruože buvo paremtas įmanomai geriausiomis informacijomis. Sausumos kariuomenė, aviacija ir laivynas atliko visa, ką savo drąsumu ir pareiškumu galėjo atlikti. Jei šiame bandyme buvo kieno nors kaltė ar klaida, tai vien tik mano."

Popierio gabalą su tuo pareiškimo projektu įsidėjo kišenėn — jei kartais prireiktų. Po šešių savaičių jis teberado jį kišenėje.

Tuos žodžius jam rašant, jau buvo nuspręsta invaziją vykdyti, nepaisant oro sąlygų. Montgomery visuose štabo posėdžiuose reikalavo invaziją vykdyti neatidėliojant. Ramsay, nors ir abejojamas, taip pat pritarė. Leigh-Mallory, kalbėdamas

aviacijos vardu, norėjo laukti; tačiau paskutiniame posėdyje, ankstų pirmadienio rytą, pritarė, kad reikią rizikuoti. Tada Eisenhoweris įstare: "O. K. We'll go!"

Tarp parašiutininkų

Tą patį vakarą — laivai jau buvo išplaukę, ir jam tebuvo likę tik laukti savo sprendimo rezultatų — Eisenhoweris nuvažiavo į aerodromą prie Newbury, kur starto laukė amerikiečiai parašiutininkai. Šiais jis ypač rūpinosi. Trylika tūkstančių jų turėjo tą naktį iššokti į Cherbourg pusiasalį (britų parašiutininkams buvo skirta užimti Caen sritį).

Leigh-Mallory nuo pat pradžios buvo priešingas amerikiečių parašiutininkų panaudojimui, pranašaudamas, kad 80% lėktuvų žūsią virš miškingo ir atkakliai ginamo ruožo. Eisenhoweris, rūpestingai išnagrinėjęs planus, amerikiečių panaudojimo reikalavo, nors niekada negalėjo pašalinti savo vidinių abejonių, ar sprendimas buvo tikslus.

Dabar jis kalbėjosi su vyrais, kurie buvo pilni pasitikėjimo ir neįtardė jo būstavimų — vienas gerai nusiėkęs net pasiūlė jam vietą savo Teksaso rančoje, kai karas baigsis. Sutemus jie išskrido, o Eisenhoweris stebėjo kylančius ir nakties danguje dingstančius lėktuvus. Vyriausias fronto vadas visada yra vienišas žmogus.

Neregėti skaičiai

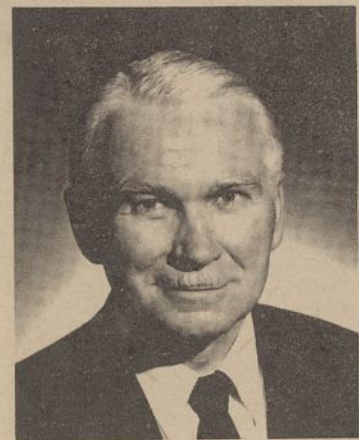
9120 lėktuvų — bombonešių ir žvalgybinių neskaitant — tą naktį pakilo iš Anglijos; iki sekančio vakaro jie jau buvo atlikę 25,275 skridimus (invazinis laivynas turėjo 5,333 įvairių dydžių laivus). Dvi su puse valandos tęsėsi vienos lėktuvų bangos skridimas virš Londono, ir tai buvo pirmas kartas nuo karo pradžios, kada londoniečiai girdėjo skrendančius lėktuvus, pavojaus sirenoms tylint.

Invazijon buvo mesti milžiniški kiekiai medžiagos ir įvairių rūšių priemonių, didele dalimi gamintų specialiai tai dienai. Pasirošimų mastą puikiai pavaizduoja faktas, kad vien tik laivyno operacijų planas sudarė 2½ colio storio knygą.

(Kitame numery: Pirmieji trisdešimt).

Australijoje gausėja lietuvių gydytojų skaičius

Australijos lietuvių, o ypač melbourniškų, nepaprastai nu-
teikė linksma žinia, kad žinomi
Lietuvos gydytojai Izidorius Kau-
nas ir Valteris Didžys išlaikė
svetimšaliams gydytojams nus-
tatytus egzaminus prie devynių
asmenų gydytojų komisijos, vadi-
namos "Foreign Practicioners
Qualifications Committee" ir tuo
išigijo gydytojo teises. Tuo įvykiu
džiaugiasi visi artimieji, tuo di-
džiuojasi kiekvienas lietuvis. Iš
tikrųjų įvykis nepaprastas, nes
esant vyresnio amžiaus asme-
nims ne taip lengva pasiruošti
egzaminams ir juos išlaikyti.

Dr. Iz. Kaunas.

Medicinos gydytojas Izidorius
Kaunas gimė 1902 metais balan-
džio mėn. 7 dieną Balseiškių
k. Sintautų vis. Šakių aps. 1922
metais baigė Rygiškį Jono gim-
naziją Marijampolėje. 1922-1927
studijavo mediciną Lietuvos Uni-
versitete Kaune. 1930 metais iš-
gijo gydytojo teises. Nuo 1930 m.
rugšėjo mėn. 1 d. pradėjo dirbti
kaip apskrities gydytojas Vilka-
viškio aps. Išbūdamas tose parei-
gose iki 1944 m. birželio 31 d.
Nuo 1940 m. iki 1944 m. liepos
mėn. pabaigos gydytojas I. Kaunas
buvo Vilkaviškio aps. ligoninėje
vidaus ligų skyriaus vedėju.

Po tremties dienų Vokietijoje
gydytojas I. Kaunas 1949 metais

(Laiškas iš Australijos)

atvyksta Australijon ir įsikuria.
Prestone, Melbourn priemiestyje.
Teko dirbti įvairių darbų.
Paskutiniu metu dirbo Sveika-
tos Departamente plaučių per-
švietimo įstaigoje.

Jūsų laikraščio bendradarbio
paklaustas, gyd. I. Kaunas; atsi-
liepė į keletą jam patiektų klau-
simų. Egzaminams jis pradėjęs
rimtai ruoštis prieš metus, o
nuo šių metų pradžios ruošėsi
intensyviai, išnaudodamas visus
laisvalaikius darbe ir namie. Gy-
dytojų Rūmai (Medical Board),
išlaikius egzaminus birželio
mėn. praves registraciją ir po
jos gyd. I. Kaunas pasidarys pil-
natiesiu gydytoju. Ligoninėse
praktikos atlikti nereikės. Pak-
laustas dėl ateities planų, jis
jų dar nesudarė, nes ką tik po
egzaminų neturėjo tam laiko.

Gyd. I. Kaunas reiškiasi ir
bendruomenės gyvenime. Parašo
spaudon, yra skaitęs referatų iš
savo profesijos intelektualų bū-
relyje. Kaip žmogus gyd. I. Kau-
nas yra gilią krikščioniškos
mėlės, paslaugos ir mielas kiek-
vienam tautiečiui.

Medicinos gydytojas dr. Val-
teris Didžys yra kilęs iš Tilžės
krašto, gimė 1896 m. lapkričio
mėn. 16 d. Angerburge. Baigęs
Tilžės gimnaziją, mediciną stu-
dijavo Berlyne ir Munchene. 1923
m. gavo med. daktaro laipsnį.
Nuo 1924 m. jis persikėlė į Klai-
pėdą, ten turėjo plačią ligonių
kasos praktiką ir ėjo geležinkelio
ruožo gydytojo pareigas iki
1939 m.

Gyd. dr. V. Didžys gyvai da-
lyvavo lietuvių politiniame ir kul-
tūriniame darbe. Be įvairių pa-
reigų daugelyje organizacijų, ilgą
laiką buvo Lietuvos gydytojų Dr-
jos Klaipėdos skyr. pirmininku
Pirmininkavo Klaipėdos Burio-
tojų Dr-jai, laimėjo prizų tarp-
tautinėse regatose Gotlande, Ry-
goje ir Abo (Suomijoje).

1939 m. persikėlė Kaunan ir
ten buvo geležinkelio ruožo gydy-
toju iki 1944 m. Tretyje buvo
Mažosios Lietuvos Tarybos vice-
pirmininku, reiškęsi ir spaudoj.
1949 m. atvyko Australijon ir
įsikūrė Altonoje, Melbourn prie-
miestyje.

Dr. V. Didžys.

Australijoje gyvendamas daly-
vauja bendruomeniniame gyve-
nime, nemaža padirbėjo Mažo-
sios Lietuvos Bičinių Draugiją
steigiant ir jos veiklą plečiant.
Dr. V. Didžys yra susipratęs
lietuvis ir savo vaikučius leido
savaigalio mokyklon, o vėliau į
lituanistinius kursus.

Dr. V. Didžys turėjo progos
padirbėti Prince Henry Hospital
ir Queen Victoria Womens li-
goninėse besirušdamas egzami-
nams. Juos sėkmingai išlaikęs
ir Gydytojų Rūmams netrukus
pravedus registraciją, gaus teisę
laisvai verstis praktika. Jis taip
pat nesukubio sukurti ryškesnių
ateities planų. Atidaryti gydyto-
jui savo kabinetą reikalinga ne-
maža lėšų. Paskutiniu metu
dr. V. Didžys, kaip ir gyd. I.
Kaunas, dirbo sveikatos Depar-
tamente plaučių peršvietimo į-
staigoje.

Gydytojų V. Didžio ir I. Kauno
laimėjimai tepaskatina ir kitus
tautiečius atgauti profesines tei-
ses. Judvieji gražus pavyzdys
turėtų patraukti jaunesnius ir
vyresnius, kurie nelengvam emi-
gracijos kelyje, pritrūksta ryžto
ir jėgų.

A. Krausas

Lietuva mokslininko akimis

Neseniai iš spaudos išėjo
dar viena angliška knyga
apie Lietuvą, kuri yra verta
visų lietuvių dėmesio. Ši
naujoji knyga tai Dr. Al-
fred Erich Senn (mums ge-
rai pažįstamo prof. Alfredo
Senno sūnaus) "The Emer-
gence of Modern Lithua-
nia".

Autorius aprašo vieną iš
lemtingiausių mūsų istori-
jos laikotarpių — 1917-1920
metus, kurių bėgyje buvo
atkurta nepriklausoma Lie-
tuvos valstybė. Šis periodas
lietuvių istorijoje taip pat
buvo vienas iš kontraversiš-
kiausių. Dėlto tiek daug lei-
dinių, aprašiusių jį lietuvių
ir kitomis kalbomis, neiš-
vengė subjektyvumo ar bent
audringo stiliaus. Tačiau Dr.
Sennas į šį laiko-
tarpį žvelgia grynai iš ob-
jektivaus istoriko taško. Pir-
miausia, jo knyga yra
paremta gausiais šaltiniais,
kurie atstovauja įvairias to
meto tautines ir tarptauti-
nes pozicijas, argumentus
bei jų interpretacijas. Atro-
do, kad jis pagrindo naudo-
josi lietuviškais šaltiniais,
tačiau nemaža yra naudota-
si ir lenkų, rusų, vokiečių,
sąjungininkų ir t.t.

Kaip gerai žinoma, nei
lietuvių, nei lenkų ar kitų
kitataučių pozicijose tuo
metu nebuvo visiškai vie-
ningos nuomonės. Šia pras-
me autorius stengiasi, ypač

kiek tai liečia lietuvių, taip
pat pristatyti visų srovių ar
atskirų asmenų nusistaty-
mus svarbesniais klauši-
mais. Viso to pasėkoje au-
torius labai dažnai pirma
nusako skirtingas fakto ar
faktų grupės interpretaci-
jas, o tik paskui savo nuo-
monę.

Šį metodą vartodamas, jis
savo knygai suteikia objek-
tyvumą, kuris, įpratusiems
skaityti knygas, aprašan-
čias šį laikotarpį iš tautinių
interesų taško, gali būti
kiek nemalonus, ar bent nu-
stebinantis.

Ar toje knygoje iškelti
faktai kam nors patiks ar
ne, Dr. Senno knyga yra
pirmas anglų kalba, o grei-
čiausiai betkokia kalba,
įskaitant ir lietuvių, para-
šytas veikalas, kuriame ob-
jektyviai, sistemingai ir pil-
nai atvaizduojamas nepri-
klausomos Lietuvos valsty-
bės kūrimo laikotarpis. Dar
galima pridėti, jog knyga
parašyta labai gera anglų
kalba ir įdomiu stiliumi, to-
dėl, nors ir joje daugiausiai
koncentruojamasi sausokų
politinių įvykių eigoje, ji la-
bai lengvai skaitoma, ypač
tiems, kurie bent bendrai
yra susipažinę su aprašomu
laikotarpiu. Knygą galima
išsigyti, tiesiog rašant leidė-
jui: Columbia University
Press, 2960 Broadway, New
York 27, N. Y.

J. Š.

DIRVAI AUKOJO

Pratęsiant prenumeratą
Dirvą aukomis parėmė:

Rimkūnas J.	
Hammond	\$4.00
Abromaitienė B.,	
Toronto	2.00
Paršėlinas J., Toronto	2.00
Varnas A., Chicago	5.00
Dirda P., Chicago	2.00
Rėklaitis A., Chicago	2.00
Vėžys G., Chicago	2.00
Orantas St., Cleveland	2.00
Skralski P.,	
Cherry Valley	2.00
Urbonas J., Dayton	2.00
Kaunas A., Brooklyn	2.00
Midkūnas C.,	
Dorchester	2.00
Pocius K., E. Chicago	7.00
Palubinskas K., Clev.	2.00
Dirmantas St., Chicago	2.00
Andrašiusas J., Chic.	2.00
Vaičiaitis J. P., Akron	2.00
Gricevičius Vl., Chic.	1.00
Šeštokaitis L., Oakville	2.00
Pračkaila L., Chicago	1.00
Miliūnas J., Hollywood	2.00
Mažulis S., Evergreen	2.00
Gruzdys V., Cleveland	2.00

Ačiū visiems už atsiųstas
aukas.

J. Š.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

Red. R. MIEŽELIS

* Lietuvių Studentų Santara,
pilnai įvertindama jaunųjų lie-
tuvių krepšinių pasiryžimą
iškelti Lietuvos vardą vykstant
rungtynėms į Pietų Ameriką, nu-
tarė su savo įnašu prisidėti prie
kelionės finansavimo ir paskyrė
300 dolerių.

Tikimės, jog ir kitos lietuvių
jaunimo organizacijos bei visuo-
meniniai susigrupavimai bei pa-
vieniai asmenys paseks šiuo pa-
vyzdžiu ir sudarys sąlygas į
Pietų Ameriką pasiųsti tikrai
reprezentacinę krepšinio rinkti-
nę. Paramą siūsti: Lithuanian
Basketball Fund, Account No.
21921, Chicago Savings and Loan
Ass'n, 6245 So. Western Ave.,
Chicago 26, Ill.

* Santaros Philadelphia's sky-
rius naujos valdybos pareigų per-
ėmimo proga suruošė šokių gra-
žioses Kolping House patalpose.
Be pačių philadelphiečių šokuose
dalyvavo gražus skaičius New
Yorko ir New Haven santariečių
bei svečių.

* Detroitie įvykusį Tautinės Są-
jungos seimą Santaros vardu
sveikino Centro Valdybos pirmi-
ninkas Julius Lintakas. Daiva
Mongirdaitė pildė iškilmingo
banketo programą. Zenonas Re-
kašius išrinktas Vilties Draugi-
jos, kuri leidžia Dirvą, sekre-
tumi.

* Clevelande šaukiamame liau-
dininkų suvažiavime paskaitą
tarptautinės politikos klausimais
skaitys Julius Šmulskis.

* Aleksandras Iljasevičius,
Centro Valdybos vicepirmininkas
ruošiamoje Detroito skautų sto-
vykloje eis pareigas stovyklos
štabe.

* Fil. Bronius Juodelis pakvie-
stas būti Skautų Aido atstovu
Chicagoje. Šiuo metu organizuoja
prenumeratorių vajų ir nuolati-
nių bendradarbių vienetą.

* Rita Kavolienė, Julija ir Jur-
gis Šapka buvo išstātę savo kū-
rybą Chicago universiteto raji-
ne suruoštoje paveikslų mugėje.
* Vytautas Ardickas, Urbanos
skyriaus vicepirmininkas, baigė
Illinois universiteto biznio ad-
ministracijos fakultetą, ir gavo
bakalaur laipsnį.

* Nenuilstamų newyorkiečių
pastangomis leidžiamo biulete-
nio New Yorko Santara naujas
numeris vėl išsiuntinėtis rytini-
jų pakraščių santariečiams.
Septintame numeryje L.S. nagri-
nėja Studentų Sąjungos rinkimų
duomenis, išskeldamas kokius
klausimus pastatė įvykusių rin-
kimų rezultatai įvairioms stu-
dentų grupėms. L. Petrauskaitė
duoda plačią New Yorko įvykusių
Studentų Sąjungos studijų dienų
apžvalgą. Studijų dienų progra-
moje dalyvavo dr. A. Vasyš, prof.
V. Jonynas, V. Rastenis ir pra-
vestos diskusijos apie mūsų stu-
dentiją išeivijoje. Meninę dalį
išpildė aktorius V. Žukauskas,
pianistė Daiva Audėnaitė, ir tau-
tinių šokių grupė.

* Bendrai, studijų dienos vyko
sklandžiai, dėka šeimininkų - L.S.
N.Y. skyriaus valdybos narių.
Deja, didelė dalis mūsų mandros,
blase studentijos nesiteikė atsi-
traukti nuo savo įvairių užsi-

BOSTON

SEIMO ATSTOVO PRANEŠIMAS

Tautinės Sąjungos skyriaus va-
ldybos posėdyje, įvykusiam bir-
želio 9 d., Tautinės Sąjungos sei-
me dalyvavęs pirm. J. Vaičiaitis
padarė pranešimą. Jis palietė
seimo darbus, lankantis Dirvoje
pasitarimą su redaktorium B.
Gaidžiūnu. Posėdyje buvo nutarta
pasveikinti ALT-gos centro ir
Vilties Draugijos valdybas už
atliktus darbus. Taip pat nutarta
atnaujinti akciją, telkiant Dirvos
skaitytojus ir Vilties Draugijos
narius.

* Skyriaus garbės pirmininko J.
Kasmausko gimtadienio ir vardo
dienos proga nutarta surengti
šeimininę arbatėlę. Ji įvyks bir-
želio 27 d. Tautinės Sąjungos na-
muose.

* Tautinės Sąjungos veiklos de-
šimtmetis bus minimas spalio
3 d. Kaip žinia, skyrius buvo į-
steigtas 1949 m. spalio 1 d.

* Tautinės Sąjungos namo stogo
remontas baigiamas ir vykdomi
kiti išlaikiniai remonto darbai.
Taip pat į namus įvedamas te-
lefonas, kuris visą laiką buvo
labai reikalingas.

* Mišraus choro, vadovaujamo
muz. J. Gaidelio, vasaros meto
repeticijos vykdomos kiekvieną
antradienį, 7 val. vakaro, Tauti-
nės Sąjungos namuose.

* Dr. E. Jansonas savo vasarvie-
tę Audronė vasarajimui atidarė
birželio 13 d. Vasarvietė yra 87
East Bay Rd., Osterville, Cape
Cod, Mass. Tel. GA 8-2748.

* Ignas Vileniškis savo vasar-
vietę Alaušas, esančią ant ežero
kranto - 14 Taylor Point Rd.,
Pembroke, Mass., vasarajimui
atidarė birželio 6 d.

ėmimų ir atsilankyti. Juk paskai-
tų, diskusijų universitete užten-
ka... Gaila - jeigu vis įpaskaitas
atsilankys 26 studentai, neilgai
keli dalyvaus, neilgai keli iš
kailio nersis. Greit išnyks studijų
dienos, lietuvių studentų sąjunga
ir organizacijos, ir net ir pati
mūsų lietuviškoji studentija."

Viską tvarkė New Yorko sky-
riaus pirmininkas Vladas Kri-
vickas, o vienas iš studijų dienų
pirmininkų buvo Leonas Sabaliū-
nas.

Biuletenis iliustruotas kelio-
mis karikatūromis ir ypač gausu

Vasario 16 gimnazijos

išlaikymo paslaptys

Daug kartų buvo rašyta, kad
Vasario 16 Gimnazija laikosi re-
guliariais rėmėjų būrelių įna-
šais. Tačiau didelės reikšmės
turi ir atsitiktinės aukos, kurios
padeda išlyginti nepriteklis,
atsirandantis dėl įvairių prie-
žasčių.

Kai pernai rudenį sprogo senas
pečius, gaminės garų virtuvės
katilams, p. A. Gulbinsko rūpes-
čiu atskiri asmenys ir JAV Liet.
Bendruomenės kai kurios apy-
linkės suaukojo 600 dolerių, ir
šitaip padėjo išgyti naują virtu-
vės pečių. Sustojus paramą siūsti
kai kuriems būreliams dėl eko-
nominės krizės ar streikų, vėl
kai kurios organizacijos ir as-
mens iš Clevelando, Chicago,
New Yorko per Tėvą A. Berna-
tonį, besilankančią JAV, suaukojo
1000 dol., kad žiemos laikumoks-
leiviai nešaltų ir turėtų geresnį
maistą.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRespect 8-1717
Rezidencijos RPublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.

Trečiad. ir sekmad. ofisas

uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.

Rezid. 3241 W. 66th Place.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center

2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.

pirmad., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:

Ofiso RPublic 7-5020.
Namų Walbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street

(Iėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.

Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

OSTERVILLE MANOR, INC.

Vasarvietė, kurioje Jūs praleisite atostogas, būsite
patenkinti.

Mūsų šūkis — vasarotojui duoti pilną poilsį.
Ši vasarvietė naujai atremontuota, turi 60 kambarių
su visais poilsui reikalingais įrengimais.

Dėl smulkesnių informacijų ir kambarių užsakymo
kreiptis šiuo adresu:

Osterville Manor, Inc., Osterville, Mass.,
telef. GArden 8-6991.

Bostono lituanistinės mokyklos dešimtmečio proga susirinkę mokytojai ir moki-
niai. Nuotrauka P. Pliekšnio.

• **Jurgis Kudokas**, Sofijos ir arch. S. Kudoko sūnus, atlikęs dviejų metų karinę tarnybą, iš Vokietijos birželio 16 d. grįžo pas tėvus. Tarnavo MP daliniuose.

J. Kudokas yra baigęs St. Joseph High School ir šiais metais, sekdamas tėvo pėdomis, pradės studijuoti architektūrą.

* Genovaitė Yasukynaitė praeitą trečiadienį susižiedavo su Henriku Pikturna.

• **Cleveland skautiškas jaunimas** šią vasarą turi kelias stovyklas. Štai Pilėnų tunto vytautėnai birželio 12-18 dienomis stovyklavo pamėgtoje Camp Mather stovyklavietėje, netoli Hambden, Ohio. Tai buvo jų antroji Miško Brolių Stovykla. Iš jos jie patraukė į Clevelando skautų 5-jo distrikto camporee varžytis su kitų dr-vių skautais.

Clevelando akademikai skautai birželio 14 popiečio iškyla prie Hudson Springs ežero iš peties kibo tvarkyti stovyklavietes IX ASS vasaros stovyklai. Per dar vieną savaitgalį, prieš stovyklos pradžią — birž. 28 d., visi paruošiamieji darbai bus baigti. ASS stovykla prasidės birž. 28 d.

Rugpjūčio mėn. pirmas dvi savaites Clevelando Stp. Dariaus jūrų sk. laivas stovyklaus prie Pymatuning ežero. Jūrų skautai ten turės progos išbandyti praktikoje žiemos metu išmoktas žinias.

ISNUOMOJAMAS

5 kambarių butas. Kreiptis į savininką, 7605 Superior Ave. Tel. WH 2-7405. Šaukti vakarais po 7 v. v.

Parduodamas 2 šeimų namas

E. 128 prie Bartfield, netoli St. Clair. Šaukti vakarais, šeštadieniais ir sekmadieniais telefonu LI 1-6930. (51)

DIDZIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUITINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRAŠTUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.

SU INTURISTO LEIDIMU

GLOBE PARCEL SERVICE Inc.

Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti.

Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiųsime katalogus su pilna informacija, drabužių bei avalynės dydžių Nr., iš rusiškų į amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti maito.

Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilnonių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilnonių skarų, skarelių, skustuvų, plaukams kirpti mašinelių, stiklui deimanto rėztukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės parduodamos tik siuntėjams.

Šios įstaigos tarnautojai lietuviai.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.

Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.

ADRESAS:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.

1313 Addison Rd.

Corner Superior Ave. & E. 71 St.

Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807

SIUNTINIAI SIUNCIAMI TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

SKAUTAI

AKADEMIKŲ SKAUTŲ STOVYKLA

Akademinių Skautų Sąjūdžio vasaros stovykla bus Hudson Springs Park, Hudson, Ohio (apie 30 mylių į pietryčius nuo Clevelando, prie Ohio Turnpike). Stovykla prasidės birželio 28 (sekmadienį) ir baigsis liepos 5 (sekmadienį). Mokestis - \$2 dienai birželio 28 - liepos 2 ir \$3 dienai liepos 3, 4 ir 5 dienomis. Stovyklauti kviečiami ASS nariai, šeimos ir su skyrių valdybų pritarimu bei rekomendacijomis atvykę būsimieji ASS nariai.

Stovykla yra gražiam parke, prie ežero. Bus galima sportuoti, maudytis ir naudingai bei linksmai praleisti laiką. ASS centro valdyba tvarko administracinius stovyklos reikalus ir skiria jos vadovę, Clevelando skyrius rūpinasi jos suruošimu ir finansiškai, o Toronto skyrius planuoja ir praveda turiningą stovyklos programą. Adjutantų paskirtas fil. Rimvydas Minkūnas.

Visais stovyklos reikalais kreiptis pas ASS Clevelando skyriaus pirmininką Vytautą Kamaną, 508 E. 125 St., Cleveland 8, Ohio. Telef. MUlberry 1-6767. Šiuo telefonu kreiptis stovyklos metu, jei kas atvyktų į Clevelandą ir neturėtų priemonių pasiekti stovyklos.

Visi Akademinių Skautų Sąjūdžio bičiuliai ir visos lietuvių organizacijos kviečiamos aplankyti stovyklą arba atsiųsti atstovus šeštadienį liepos 4 arba sekmadienį liepos 5 dienomis. Sveikinimai pageidaujami raštu.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sažiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.

Cleveland 8, Ohio

Telef.: LI 1-5466

on AUTO INSURANCE

Telefono pašaukimas Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokio išpareigojimo.

PAULINA MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

SK 1-2183

JŪRŲ SKAUTAI

DĖKOJA

Clevelando jūrų skautės ir skautai nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie suprato ir įvertino mūsų pastangas rengiant gegužės 23 d. vakarą - vaidinimą, kurio pasisekimas, be suminėtu asmenų finansinės paramos nebūtų buvęs įmanomas: p.p. A. Augienė, Balcic kepikla, Beržinskai, Blažienė, Bružienė, Butkuvienė, Capkevičienė, Dabrilos prekybai, Dunduraitė, Gaidžiūnienė, Juodikienei, Juodvalkienei, Jurgaitienei, Jurgutavičienei, Juškėnienė, Karalienė, Korsakienė, Kazėnienė, Bronė, Kižienė, Koklienė, Mockuvienė, Peckuvienė, Petkevičienė, Petukauskienė, Pikturnienė, Pocienė, Sniečkienė, Stempužienė, Elenai, Stimburienei, Stoškienė, Šenbergienė, Švarcienė, Yaičialūnienė, Venclauskienei, Žygienei. Būfeto vedėjai p. Jokūbaitienė, tal-kininkės - Augienė, Juodvalkienei, Mockuvienė ir Motiejūnienė. Baro vedėjai p. Kaklauskui, talkininkams - Rėkui, Kaminskui ir Jurgutavičiui. Teisinių reikalų tvarkytojai p. adv. J. Smetonai. Reklamavusiems vakarą: Radio Klubo vedėjai p. Juozui Stempužiui ir "Dirvai".

Ypatinga padėka priklauso p. J. Pikturnams, kurie leido savo namuose paruošti salų dekoracijas ir tokiu būdu mūsų jaunimas porai mėnesių turėjo užsiėmimus kultūriniam darbe.

Dėkojame Toronto "SIETYNČ trupei, kurių tik idealistinis nusiteikimas suteikė progos ir Clevelando visuomenei pasidžiaugti nauju lietuvišku veikalu.

Ačiū visiems, kurie mus remiate.

Vaidilos teatro penkerių metų sukakties paminėjimo dalyviai. Pirmoj eilėj iš kairės: p. Dučmanienė, Bridžiuvienė, Maželienė, Mackialienė. Antroj eilėj: Gatautis, Balčiūnas, P. Maželis, Z. Dučmanas, žilionytė. Trečioj eilėj: Virbalis, Mariūnas, žilionis, Morkūnienė, Peckus, Citulis, Mackiala, Apanavičius.

Nuotrauka V. Plodžinsko.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

KUR LEISIME ATOSTOGAS?

FRAN-RU LODGE

Vasarvietė, Parry Sound District, ant Magnetawan upės, čia pat įtekančios į žuvingą Ahunic ežerą, kuris apsuptas įvairiausių pušų, eglų, tujų ir daugybės baltazievių, kaip Lietuvoje, beržų mišku.

Tą vasarvietę prieš porą metų pirkto naujieji ateiviai E. ir S. Kuzmickai, ją atremontavo, pagražino ir norėtų, kad pas juos atsilankytų svečiai lietuviai iš JAV.

Be maudymosi ir saulėje kaitinimosi patogumų, mėgėjams pažvejoti laivelį užtenka ir jie paruošti. Norintieji sugautą žuvį susipakuoti ir parsivežti namo, aprūpinami ledais.

Dėl smulkesnių informacijų ir kambarių užsakymų kreiptis šiuo adresu:

FRAN-RU LODGE,

Magnetawan, Ontario, Canada.

Telef. skambinti vakarais, Magnatawan, Ontario 4, ring 14.

Ella ir Stasys Kuzmickai

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street

Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysi — niekad nesigailėsi!

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

I. J. SAMAS JEWELER

Švelnariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

3 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Kas ir kur?

• **Antanas Rinkūnas**, lietuvių mokyklų vadovėlių autorius, išleidęs tris dalis "Kregždutės", Kanadoje gavo mokytojo teises ir pradeda dirbti šv. Tėvo Akviničio mokykloje.

• **Lietuvių Fronto Bičiulių** studijų ir poilsio savaitė šiais metais prasideda rugpiučio 9 d. Dainavos stovykloje, netoli Detroito. Numatyta plati ir įdomi programa. Šiais metais studijų ir poilsio savaitę organizuoja Clevelando skyrius, vadovaujamas Dr. K. Ambrozaičio.

• Iš Lietuvos gauta žinių, kad Vilniuje rengiamasi pastatyti paminklą gen. Kleščinskui, kuris pagautas šnipinėjant sovietams buvo sušaudytas.

• **Lietuvių Inžinierių Sąjungos** Sydnėjaus skyriaus valdybą (Australijoje) išrinkti: V. Bukevičius, V. Vazgelevičius ir J. Grudzinskas.

• Kiekvieną mėnesį iš Australijos į JAV išvyksta tai viena tai kita šeima. Australijos lietuviai tuo būksčiau, nes išvykstant energingiems įvairių organizacijų nariams, tenykštė veikla silpnėja.

• **Dirvos skaitytojas V. Akelaitis**, iki šiol gyvenęs Anglijoje, praneša, kad birželio 18 d. išvyksta į JAV ir apsigyvens Clevelande.

• **Laima Leonaitė-Zliobienė** grįžo iš Vokietijos ir apsigyveno pas savo motiną, kuri Beverly Shores, Ind. turi vasarvietę-pensionatą.

Laima pereitais metais mokytojav Vasario 16 gimnazijoje ir dėstė anglų kalbą. Jos žodžiais, nors ten ir nemažai pradateklių, bet nuotaika savo lietuviškumu labai miela. Vadovybė tvarkosi pavyzdinčiai, tik užjūrio lietuviai turėtų dosniau ateiti į talką.

• **Atsiųsta paminėti Studentų Gairės** 36 nr. Jose keletas straipsnelių ir įvykusių Studentų Sąjungos rinkimų balsavimo duomenys.

Būsimieji lietuvių apaštalai

Birželio 12 d. Chicagoje, Jaunimo Centre, kukloje saliuokėje, buvo gan jaukus ir ne eilinis kokios nors organizacijos pobūvis. Tai buvo Chicago Aukštųjų Lituanistikos Kursų klausytojų surengta kavutė, kurioje buvo kukli, bet prasminga programa. Buvo matyti ir keletas svečių.

Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos Mokytojų Taryba, kartu su Tėvų Komitetu praėjusių metų pradžioje įsteigė Aukštųjų Lituanistikos Kursus, kurių klausytojai ateityje tęs lietuvių išlaikymo darbą. Šiuose kursuose, be lituanistikos, dėstoma ir pedagoginiai su metodiniais dalykais. Kursams vadovauja prof. dr. A. Liaugminas.

Jaunimas, galbūt sąmoningai ar intuityviai nujausdamas lietuvių išlaikymo reikalus, įstoja į šiuos kursus ir per visus mokslo metus šeštadieniais sistemingai juos lankė. Reikia pažymėti, kad šis jaunimas tikrai yra idealistinis. Juk jis, bestudijuodamas įvairiuose universitetuose, yra apskrovęs tiesioginių studijų darbais, kuriems tinkamai atlikti, reikia sukauptomis jėgomis išnaudoti visą laiką, neišskiriant ir šeštadienių. Bet šių kursų lankytojai nenaudoja šeštadienių savo tiesioginėms studijoms arba poilsui, o skiria lituanistikos dalykų studijoms. Tai jaunimas pilnas idealizmo mūsų tautos gyvybiniams reikalams, kaip išskirtini būsimieji lietuvių išlaikymo darbuotojų apaštalai.

Manau, kad jau šiandien paminėtos jų pavardės: Bičiūnas Aristidas, Binkytė Dalia, Bukas Petras, Čeputis Klemas, Jesaitienė Elena, Kolbaitė Dalia, Koncė Alvydas, Liškevičiūtė Janina, Malcanaitė Aldona, Namikas Juozas, Norvilas Algis, Prišmantaitė Dalia, Radvilaitė Janina, Radvila Leonas, Rudys Rimantas, Rudys Stasys, Sakadolskis Ričardas, Sakalauskas Edvardas ir Veličkaitė Asta.

Būtų gera, kad ateinantiems mokslo metams ir kiti studentai pasektų savo kolegų pavyzdžius: įstotų į Aukštųjų Lituanistikos Kursus.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

• Į vasarvietę Nidą, prie Lobdel ežero Linden, Mich., atvyko ir džiaugiasi gamtos malonumais pirmieji vasarotojai: J. T. Mitkai ir E. Kašelytė iš Detroito, L. A. Ramanauskų šeima iš Chicago ir J. Strazdas iš Kanados.

Idealistinis jaunimas reikalingas ne tik moralinės, bet ir materialinės paramos. Lietuvių išlaikymas turi būti vykdomas ne su gražiais žodžiais, pamokslavimais, bet pozityviais darbais, realia materialine parama. Šį gyvybinį reikšmės dėsnių puičiai suprato dr. J. Gudauskas, prekybininkas J. Karvelis, statybininkas Valer. Šimkus, Lietuvių Mokytojų Sąjunga ir LB Chicago Apygardos Svetimo Taryba. Šie asmenys ir organizacijos praėjusiais mokslo metais šioms kursams paremti skyrė stipendijas; kiekvienas po \$25.00.

Dr. P. Kisieliūsis ir dr. P. Tunčūnas, įvertindami šių kursų svarbą, pasižadėjo sekančiais mokslo metais skirti po \$25.00 stipendijas.

Tai gražus ir realus šių asmenų lietuvių išlaikymo darbas. Būtų gera, kad ir kiti visuomenininkai, prekybininkai, pramonininkai ir organizacijos pasektų šiais pavyzdžiais, ir realiai įrodytų, kad tikrai jiems rūpi lietuvių išlaikymo darbas.

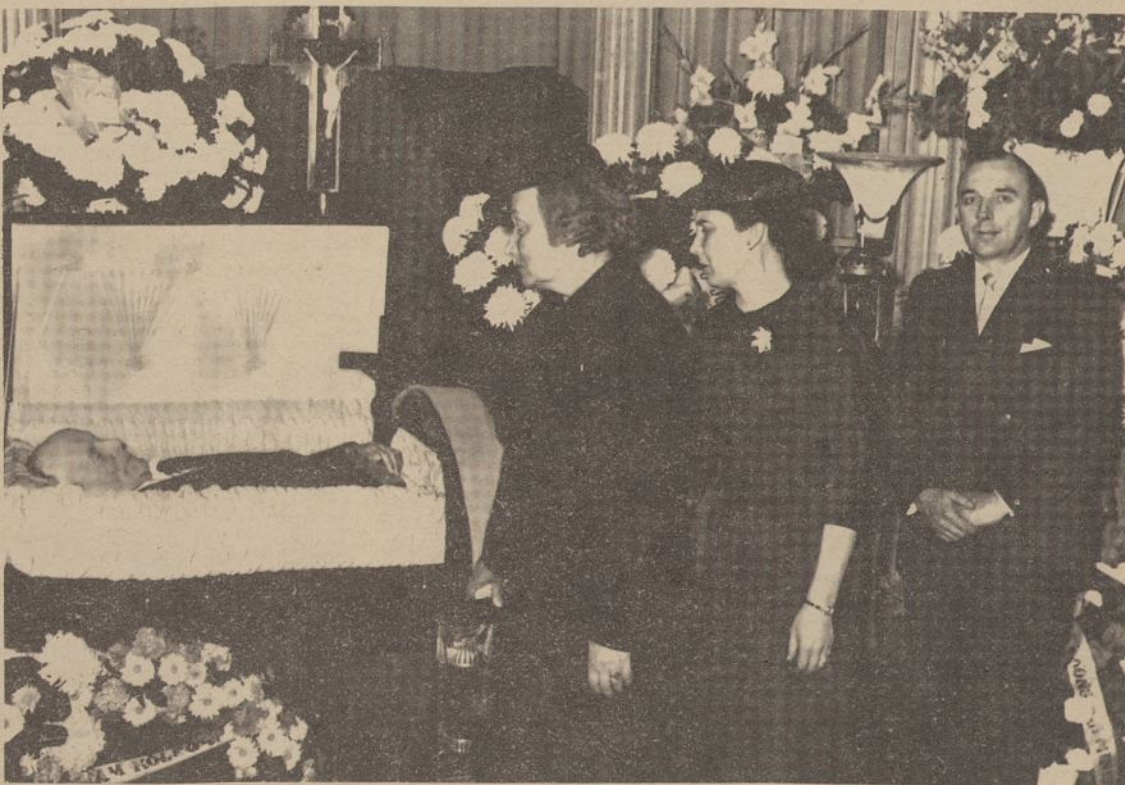
A. Dundulis

KUNIGO J. PRAGULBICKO PASIŠVENTIMAS JAUNIMUI

Birželio mėn. 7 d. Lietuvių Laisvės Salėje, Elizabethe, įvyko lituanistikos mokyklos mokslo metų pabaiguvės ir premijų įteikimas. Tėvai ir svečiai turėjo malonią progą pasidžiaugti savo vaikų lietuvių kalbos padaryta pažanga. Be gimtosios kalbos, mokiniai yra mokami Tėvynės pažinimo, istorijos, geografijos, o taip pat supažindinami su mūsų tautos dainomis.

Malonu pastebėti, kad tą visą lituanistikos mokomąjį darbą atlieka vienas kun. Juozas Pragulbickas. Tai taurus žmogus. Kun. Juozas yra daugiau negu dvasios vadas: jis yra giliai sąmoningas lietuvis, mokas kultūringai toleruoti ir kitaip manančio žmogaus nuomonę. Kun. Pragulbickas ne tik neima jokio atlyginimo už vaikų mokymą, bet dar patsai iš savo pinigų perka vaikams lietuviškų vadovėlius bei knygas.

Lietuvių kalbos pamokas šiais mokslo metais lankė 29 mokiniai, iš kurių 5 baigė mokyklą. Mokinių pažangumui atžymėti buvo paskirtos 6 premijos. Beje, vienas gerasis lietuvis paaukojo 10 dolerių. Be to, Elizabethe Lietuvių Bendruomenės valdyba premijom pa-

Prie a. a. Vyt. Gyljo karsto. Iš kairės: našlė V. Gylienė, E. ir J. Jurkevičiai. Nuotrauka J. Pilipavičiaus.

Vytautą Gylį atsisveikinant...

Laiko vyksme nieko nėra pastovaus. Ir patys žmonės — lyg laukų žiedai: vieni naujai prasiskleidžia, pra-

žysta, kiti ima vysti ir miršta.

Šitokį momentą išgyveno Toronto lietuviai, kai birželio 17 d. teko atsisveikinti, palydint į Anapus, taurų Lietuvos sūnų gen. konsulą Vytautą Gylį.

Jis per eilę savo gyvenimo metų nepailstamai dirbo mūsų tautos labui ir jos gerovei, užimdamas gan atsakingas pareigas Nepriklausomos Lietuvos laikais, o lygiai taip pat ir į tremtį išėjus.

Gimė Griškabūdį 1886 m. sausio 26 d., mokėsi Kauno gimnazijoje ir Petrapilio universitete teisių fakultete. 1912-17 m. dirbo Petrapilio vid. reikalų ministerijoje jurisko konsultų skyriuje, o Lietuvą atstovauti pradėjo nuo 1919 m. daugelyje valstybių (Suomijoje, Estijoje, Vokietijoje, Norvegijoje, Latvijoje, Anglijoje, Belgijoje, švedijoje, Danijoje) ir nuo 1949 metų Kanadoje.

Būdamas gero būdo ir iš prigimties diplomatas, galėjo tokias įvairias ir atsakingas pareigas eiti. O kai 1932 m. turėjome nesklaidumų su Klaipėdos krašto vokiečių ninkais dėl vietos valdžios sudarymo, mūsų vyriausybės taryk krašto gubernatorium rado tinkamiausiu V. Gylį.

Velionis už nuopelnus mūsų tautai ir valstybei buvo apdovanotas ordinais ir medaliais, kurie irgi atsisveikino karstą žemėmis bežpilant... Taip palūžo vie-

nas iš mūsų senesnės kartos Lietuvos statytojų ir didelių jos mylėtojų.

Veria širdį didis skausmas, kai savęs klausiu, ar ši, jaunoji karta, laikysis tų gairių, kurias pravedė mūsų pirmakūnai į Lietuvos atgimimą ir jos laisvę? O ar jie beįžiebs čia tremtyje (ir begyvenant tokiose visokių viliojimų ir įtakų sąlygose) savo širdyse tėvynės meile degančią kibirkštėlę, kuri vėliau paskatintų dideliems savo tautos darbams nudirbti, o taip pat lygiai jos visokeriopai dvasiniai kūrybai ir kultūrai.

Ir velionis V. Gylis vienu laiku kalbėdamas su šio laikraščio bendradarbiu apie mūsų jaunimą, išsireiškė šitaip: Ateitis priklausos jaunimui, tat jis turės įrodyti, kiek jam rūpi Lietuvos likimas, kiek senesnioji karta sugebėjo įkvėpti vaikams idealus, dėl kurių guldė galvas kartų kartos.

Velionis iki pat mirties buvo optimistas dėl mūsų tautos prisikėlimo. Be kita ko, jis rėmėsi ir pavyzdžiais, jog keliai į laisvę tolimų rytų tautos, Afrikos juodžiai išsikovoja sau pilną nepriklausomybę, ateis laikas, kels ir Lietuva.

Mirusiam paskutinę pagarbą atiduoti į šv. Jono Krikšt. bažnyčią suplaukė minia tautiečių, kurių tarpe matėsi ir kiek svetimųjų. Po valandą trukusių pamaldų pakilo karstas paskutinei žemiškai kelionei į Park Lawn kapus, Toronte.

Juozas Bubelis

Dirvos redakcijos patalpose padaryta naujų pertvarkymų, kurie įgalina patogesnę ir našesnę darbą. Dabar redakcija ir administracija turi keturis atskirus kambarius. Nuotraukų pertvarkymą vykdžiusieji V. Blinstrubas ir B. Paulionis.

NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUI DAR BŪTINAI REIKIA 115

Penkių šimtų naujų skaitytojų vajus tęsiamas toliau. Jau nedaug tereikia, kad jį užbaigtume ir Dirvą susidarytų sąlygos eiti tris kartus per savaitę. Tat visus Dirvos skaitytojus, talkininkus ir bendradarbius dar kartą kviečiame į talką.

Jūs turite pažįstamų ir artimųjų, kurie Dirvos dar neskaito. Užsakykit jiems, kaip šventinę, vardadienio ar gimtadienio dovaną. O jei užsakyti negalite, atsiųskit mums jų adresą. Jiems Dirvą siųsim susipažinimui. Tegul jie įsitikina, kad nėra gėresnio lietuviško laikraščio. Ir vykdant šį vajų, tik už \$6.00 metams.

Siųsdami adresą naudokitės šia atkarpa.

Užsakau
Rekomenduoju Dirvą siųsti

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Už naują prenumeratorių siunčiu \$.....

(Mano adresas)

Mielus Danutė ir Antaną SENIKUS, Gražiną ir Kazį SILIŪNUS, Jų Tėvui ir Uošviui

Dr. ROKUI ŠLIUPUI

Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame

D. ir T. Jurčiai,
I. ir J. Jakščiai.

Tauriam lietuviui

Gen. Konsului V. GYLIUI

staiga mirus, Jo ponį VANDĄ gilaus skausmo valandą nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

K. L. T. S.
Wellando Skyrius

Pulk. STASIUI ŠILEIKAI

mirus, poniai LIUCIJAI ŠILEIKIENEI ir dukrai RASAI MIKLIENEI su šeima gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Valerija Butkienė,
Danutė ir Antanas Senikai